

310812

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 13-వ తేది గురువారము
ఉత్తర భాగం నామ సంవత్సరము, మార్గశిరమాస శుద్ధ పక్షి ౬.

No. 118

సంచిక ౧౧౩

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచినుండు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

ఘనమయిన మందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని పొందినది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగాఁగల నకలుమందులవలన మోసముగఁగను. కంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగఁగఁడు అమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

కఫహరిచూర్ణము

జీర్ణరసాయనము

దంతశూల హరి

చిన్న డబ్బీ 1-కి 0-8-0 (6 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రూ. 2-0-0
ఈ చూర్ణము కఫహరికలచే బయలుదేరినది.
కడు, ఉబ్బునము, కానపీన, శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి
మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనంచుకొనుట మంచిది.

అజీర్ణమువలన భుజించిన వస్తువులు రక్తమునకు గుఱగా మారవు.
అజీర్ణము మిగిలిన లోగములకు కారణము. దీనివలన జీర్ణరోగము
లంకు రక్తసానము (కమముగ గలిగి చుట్టల మేర్పడి ఆయువు
క్షీణించును. 25 మార్ల డబ్బీ వెల రూ. 1-4-0.

వెల సీసా 1-కి 0-8-0. వి. పి. సహా 0-14-0
దంతశూలకు శైత్యము, రసవట్లు, పుష్పిపన్నులు, ట్యుల్లిగ
కదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల చోట
దూదిని మందులో కదిపి పెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టి వీధి, మదరాసు.

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

The picture of "SITA MAHADEVI in the pleasure garden of RAVANASURA"
Painted by Mr. Mullar the famous German artist is printed in colours in this Calendar.
1924 అమృతాంజనము క్యాలండరు 1924

సుప్రసిద్ధులగు జర్మనీచిత్రకారులయిన ముల్లరుగారిచే వ్రాయబడిన
"రావణాసురుని యుద్ధానవనమందలి సీతామహాదేవి"

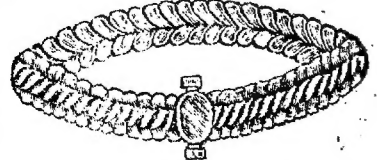
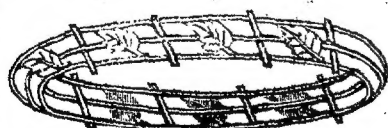
పటము రంగులతో ముద్రింపబడి యున్నది.

క్యాలండరు 1-కి వెల 0-4-0.

వి. పి. సహా 0-6-0.

వెంటనే ప్రాసెక్యూట్ చేయవలెను.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబు కెట్టి వీధి మదరాసు లేక, బొంబాయి.

బీదలు, ధనవంతులు అను వ్యత్యాసమే మాకు లేదు,
ప్రతియొక్కరికిని సహాయము చేయుటయే మాముఖ్యోద్దేశ్యము
రమణీ మణులు చేతులందు
ధరించు గాజులు, గొలుసులు

కల ౬. మొల అ. ద. మైన గాజులు బంగారు లే: ఎకకి యే కొలతలో
కావలెనో అని నిర్దేశముగా నున్నది. 2 ను. మొదలు 6 ను. తూనిక వరకు
లేయ వచ్చును. చే గారము సహా మరారి జరి 1-కి రూ. 10-0-0, బిడ్డలకు
తక్కువ మరారి

గట్టి గొలుసులు రెండు విధములు. ఒక కంబితో అల్లించ వచ్చును.
తుండ్లు తుండ్లుగా నిలి మాటించ వచ్చును. 5 ను. వరకు మొదలు 15 ను.
రమణలలో తయారగు వాటికి జరి 1-కి రూ. 10. 25 ను. మొదలు 80 ను.
లలో తయారగు వాటికి మరారి రూ. 15/- వోలు గొలుసులు కూడ

4 ను. మొదలు 8 ను. వరకు తయారగును. ఇందుకు తయగు, లక్ష్మీతో సహా మరారి రూ. 15-0-0. కొలత వారి చేతి
యందుండు గాజుల అడ్డకొలతను కంప వలెను. 172 పుటలు గల మా చిత్ర విచిత్రపు క్యాలెండరు ధర రూ. 1.
డిమ్మడి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి కంపెనీ, నగల కర్తవలు, 25, చైనాబాద రోడ్డు, మదరాసు.

వెల్లింగుటన్ సినిమా 953

8-12-28 కనివారము నుండి 14-12-28 తేది శుక్రవారము వరకు
సాంధ్యం 6-15 గంటలకు రాత్రి 9-30
గంటలకు ప్రదర్శింపబడును.

కనివారము, ఆదివారములందు మాటిని 6 గంట 30-15 గంటలకు
శ్రీ శ్రీ మార్పులు రెండు ఆటలు ప్రదర్శింపబడును.

ప్రపంచ మంతటను ఆకృష్టమున కలుగజేయుచున్న

వెరిల్ను ఆఫ్ ది యూకేన్,

వివరవారము 12, 13 తేదీలు 4 భాగములు. శ్రీ శ్రీ గా. తయార

పై ఎడ్మిటోలో, కాప్టెన్ ఓడ్ ప్రధాన

నటనకు 7, 8, 9 తేదీలు మూడవ వారము 8 భాగములు. గా

మాంటో గ్రాఫిక్ యూనివర్శల్ ఇంటర్ నేషనల్. న్యూస్

విసోదములు కూడమాపబడును.

భారత న్యాయవాది విచారణ సంఘము

మూడవ కవచర్య

1. ద్వ. భారత న్యాయవాది విచారణ సంఘము (గ్రాంటు) గాక, పి. ఆర్. తిలక్ పాఠశాల గాక (ప్రొఫెసర్ టి. సి. సింగ్) జడ్జి బాధ్యత పాలు అప్పాస్వామిగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

న్యాయవాది గ్రాంటు గారు

ప్రొఫెసర్ గ్రాంటు న్యాయవాద సంఘముకంటే యుద్ధించును. న్యాయవాదుల కృత్రిక సుబధించిన కేసులను నూర్చి యొచ్చినవచ్చును. కాని ప్రస్తుతము ప్రొఫెసర్ గ్రాంటు అధికారము అవి కలయింపబడును. న్యాయవాదుల ప్రవర్తనను సూచించు కేసులను వారు అలాగే చివానిచివాని ఎట్టిచర్యను పుచ్చుకొనకపోయినా ప్రొఫెసర్ ఆ రాష్ట్రీయ సంఘము కిరార్తు చేయవలెను. ప్రొఫెసర్ అధికారములను వినియోగించుమని కోరటం యుద్ధించును, ఆ రాష్ట్రీయ సంఘపు నిర్ణయమే భూతమగును.

మదరాసులోని న్యాయవాదులలో తరగతులన్నియు నొకటియేయగుచో, పరియంతయు కొందరు న్యాయవాదుల చేతులలోనే ఇబ్బందియందును. ఇతర న్యాయవాదులకు పని యేలేదు. దేశమున ద్వంద్వవిధాన ముండవలసినదేగాని ప్రస్తుత ముద్దాటి గాదు. ప్రస్తుతము ఆటర్నీలు ఒక్క అడ్వోకేటు లకు మాత్రము సలహానిస్తారు. అట్లుగాక వారు సీనియరు క్లర్కులను సలహానిచ్చుచుండవలెను. చట్టము ప్రకారము పన్నుల విషయమైన గుంధముల కప్పు చట్టమునం దెట్టి భ్యంతరములేదు. అంతిగాక, కేసులను అడ్వోకేటుకు సలహానిస్తూ ప్రతిఫలము పొందుటకు వీలుండవలెనని గ్రాంటు గారు చెప్పిరి.

తిరువేంకటాచారిగారు

తిరువేంకటాచారిగారు అఖిల భారత న్యాయవాద సంఘ మవసర మని తలచిరి. లీగ్ ప్రాక్టీసును ఆప్ట ప్రకారము ఏదైన నొక ప్రొఫెసర్ చేయకవలసిన వకటేగాని ఆటర్నీగాని తాను ఏ ప్రొఫెసర్ చేయకవలసినదే అప్రొఫెసర్ కిప్పు. దేశమునం దెట్టి ప్రొఫెసర్ గాని చాన్సులకు ఆర్డును ఏదైన నొక ప్రొఫెసర్ చేయకవలసిన అడ్వోకేటుగాని కేసుగాని ఇతరరాష్ట్రములలో చాన్సు కాకలెన్ను చాన్సు కావచ్చును. కానివాని ఉత్తమము ముందుగా పొందవలెను. ఆయన ప్రవర్తనను, తాను చేయకవలసిన ప్రొఫెసర్ లో ఒకరికంటే మించు చాన్సులకు వీలులేదు. అఖిలభారత సంఘ మేర్పడిన, ఒక ప్రొఫెసర్ గాని వారు ఇంకాక ప్రొఫెసర్ గాని కృత్రిక భ్యంతరములను ఏర్పడును అతియంతగాక, అన్ని రాష్ట్రములందు విద్యుత్తులుగలిగి కృత్రిక లాభకరముగ నుండును. ఇందులకు ప్రతి రాష్ట్రమునందున నొక రాష్ట్రీయ సంఘము ఏర్పడి, దేశమున కంతకు నొక అఖిలభారత న్యాయవాదసంఘమును ఏర్పరచును.

న్యాయవాదులను చేయకవలసి, వారిని నూర్చి తగిన చర్య పుచ్చుకొనటం, మున్నగు అధికారములు ప్రస్తుత ప్రొఫెసర్ గారు కలవు. అధికారములను రాష్ట్రీయ న్యాయవాదసంఘమున కొరకు అప్పాస్వామిగారు చేయవలెను. ఈ విధానము సరైనదేగాని, ఇయ్యవలయును ఇరుగుగురు న్యాయవాదులందరూ ఒకేతరగతి గారుగ నుండవలెను. వారిని పేరిత్రాసన వ్యక్త హరింపవలెను. రాష్ట్రీయ న్యాయవాదసంఘమునందు రాష్ట్రీయ మునందలి న్యాయవాదులకు ప్రాతినిధ్య ముండవలెను. నగరము నందలి న్యాయవాదులకును, జిల్లామండలి న్యాయవాదులకును తగిన ప్రాతినిధ్యమునుండవలె చేయవలెను. న్యాయవాదులను చేయకవలసి, తొలగించుటకు, సస్పెండు చేయుటకు అధికారము, రాష్ట్రీయ న్యాయవాదసంఘమున కొరగవలెను. ప్రొఫెసర్ టి. సి. సింగ్ గారు కిరార్తు చేయవలెను. రాష్ట్రీయములందు న్యాయవాదకృత్రిక సంబంధించిన విద్యుత్తు యాజమాన్యమును రాష్ట్రీయ న్యాయవాదసంఘమునకే యుండవలెను.

అఖిలభారత న్యాయవాదసంఘమున వివిధ రాష్ట్రీయ సంఘములు ప్రతినిధులు ఉండవలెను. కొలదియందని మాత్రము ప్రభుత్వమువారు నియోజింపవచ్చును. రాష్ట్రీయ సంఘము లొకే విధముగ తమ కార్యములు చూచుకొనుచుండుటకు ఈ విధాన సంఘము సహాయకర ముండును.

ప్రొఫెసర్ న్యాయవాదులకు చేయకవలసి, తొలగించుటకు అధికారము ఈ విధముగ నుండవలెను. చట్టమేర్పరచుటకు యుద్ధించుటకు ఆ నియమములను కేంద్రరాష్ట్రీయ సంఘము చే నిర్ణయించుకొనవలెను. ఆటర్నీలు అడ్వోకేటులను కెండువిధముల నుంచుట వలెనాదని తిరువేంకటాచారిగారు చెప్పిరి.

పాల్ అప్పాస్వామిగారు

న్యాయవాద సంఘమును రాష్ట్రీయ కర్తవ్యమే చేయవలెను. న్యాయవాదుల ప్రవర్తనను గమనించుటకు గాని, వారిని చర్య పుచ్చుకొనుటకు గాని అది భాగ సంఘమునకు కర్తవ్యముగ నుండవలెను. చేయకవలసి, సస్పెండు చేయుటకు, తొలగించుటకు, ప్రస్తుతము ప్రొఫెసర్ గ్రాంటు యధికారమును తొలగించుట యుద్ధించవలెను. ఒక కేంద్ర సంఘము స్థాపించవలెను, వివిధ రాష్ట్రములందు నియమము లొకేవిధముగ నుండునట్లును, దేశమునకు సంబంధించిన ముఖ్యనియమములను చూచుటకును, ఆ సంఘమునకు వసతిగ నుండును. ప్రతి ప్రొఫెసర్ ముఖ్యస్థానమునందు ఒక న్యాయవాదసంఘము ముందే నక్కరలేదు. అన్ని రాష్ట్రీయ సంఘములను ఒకేవిధముగ చేయవలెను అనవలెను. మదరాసునందలి రాష్ట్రీయ న్యాయవాదసంఘమున ఇద్దరు న్యాయాధిపతులు, ఇద్దరు బారిష్టరులు, అయిదుగురు క్లర్కులు, ఒక ఆటర్నీ యుండవలెను.

న్యాయవాదుల ప్రవర్తనను సంబంధించిన అధికారమును ప్రొఫెసర్ గ్రాంటుకి లేని వేని న్యాయవాదసంఘమున కొరకును ఇంకను కాలము రాలేదు. దేశమునం దంతటను న్యాయవాదులకు యొగ్యులను ఒకేవిధముగ నిర్ణయించవలసిన యుద్ధించవలెను. అయోగ్యులను నిర్ణయించుచు ఎట్టి చట్టములను గావించుటకు సమర్థులగుటగాదు.

విశ్వవిద్యాలయములలో "లాప్రొఫెసర్" యందు అన్నిరకముల న్యాయవాదులకు ప్రాతినిధ్య ముండవలెను.

భారత దేశములోని ఇతర రాష్ట్రములందును, బ్రిటన్ నందును 'లా' డిగ్రీలను పొందినవారికి అప్రొఫెసర్ యందు ప్రాతినిధ్యమునుండవలెను. రాష్ట్రీయ రాష్ట్రీయ, అనెడి కృత్రిక వికారము గావచ్చును. ప్రస్తుతము న్యాయవాదులు ఒక్క ప్రొఫెసర్ గ్రాంటును కృత్రికచేయుటకు కష్టపడుచున్న చాలు. కాని ఇతర ప్రొఫెసర్ గ్రాంటు అధ్యనీయులు కవసరమైనవారిని వ్యాప్తి చేయవలెను, మొదటి ప్రొఫెసర్ గ్రాంటునుండి విభజింపబడిన చాలును. ఇంగ్లీషు బారిష్టరు లీజేక్షన్ నకు వచ్చుట, ఈ దేశీయ అచ్చులకు వెళ్లి అచ్చులయొక్కర సంపాదించుట, ఈ యాచారమును ప్రాప్తపాపకలెనని నేను కోరను. ముందుగా తమకేసులను వినిపించుకొనుటకై ప్రస్తుతము అడ్వోకేటులకును ప్రత్యేక సౌకర్యములను తొలగించవలెను. నేను ఈవిషయములలో కొంచెము మిగిలినాదనినందుచేత, అడ్వోకేటులను, ఆటర్నీలను ఇప్పుడే తీసివేయుటకు నేను అంగీకరింపను. కేసులను అత్యంత ప్రారంభ దశకుం దేవకులను నేనిధముగ అభ్యసించవలసియు నిర్ణయించుకొనిన బాగుగ నుండును. ద్వంద్వవిధానములను, వ్యక్త మధికమగును.

ప్రతి జిల్లామండలి న్యాయవాదులకై కొంతవరకు అధికార ముండుటకై జిల్లా న్యాయవాదసంఘములను ఉండవలెను. జిల్లాప్రొఫెసర్ గ్రాంటును, ప్రొఫెసర్ గ్రాంటును చాన్సులకు తగిన వారి ప్రతినిధులు ఈ జిల్లా న్యాయవాద సంఘములందు కర్తవ్యముగ నుండవచ్చునని పాల్ అప్పాస్వామిగారు చెప్పిరి.

నాల్గవ కవచర్య (శనివారము)

ప్రొఫెసర్ టి. సి. సి. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు ఆచారు మొట్ట మొదట సాక్ష్య మొసగిరి. ఆ భాగ న్యాయవాద సంఘమును స్థాపించుట యుద్ధించవలెను. కాని అన్ని రాష్ట్రములందు పరిస్థితులు ఒకే విధముగ లేనందున రాష్ట్రీయ సంఘములను స్థాపించుటకు కొంత కష్టమి యుండవచ్చును కాని రాష్ట్రములందు పరిస్థితులు నొకేవిధముగ నుండునట్లు చేయుట కొక కేంద్రసంఘ ముండుట యుద్ధించవలెను. ప్రొఫెసర్ గ్రాంటు న్యాయవాదులకై యాజమాన్యములను సంబంధించిన అధికారమును తీసివేయవలెను. కాని న్యాయవాదసంఘమునై యిప్పిల్లను వినుట కొంత కొంతకాలము ప్రొఫెసర్ గ్రాంటు యుండవలెను. ప్రస్తుతము ప్రొఫెసర్ గ్రాంటు యధికారమును రాష్ట్రీయ సంఘముల కొరకు వచ్చును. అఖిలభారత సంఘమునందు రాష్ట్రీయములందు ప్రతినిధులే భారత ప్రభుత్వ నియోజకులు గూడ కొందరుండవచ్చును. రాష్ట్రీయములందు సలహాపొందుటగాక కొన్ని సందర్భములలో అప్పిల్లను విని నిర్ణయము గావించుటకును

కేంద్రసంఘమున కధికారముండవలెను. అప్పిల్లను విని యధికారము కొంతకాలము ప్రొఫెసర్ గ్రాంటుకు గాని కేంద్రసంఘమునకు గాని యుండవలెను

భారతీయులు ఇంగ్లాండుకు వెళ్లి న్యాయవాదపరీక్ష కై చదువుకొను పద్ధతిని సూచించవలెను. కాని కొంతకాలము ఇంగ్లీషు న్యాయవాదులు కొంత రిస్కును వచ్చుచున్న యెడల, భారత న్యాయవాదులకు ఇంగ్లీషు ఆచారములు బాగుగ అలవడుటకు వసతు లేర్పడును. సాలిసిటరు కలహా పొందినదే అడ్వోకేటులు చాన్సులకు వసతి యుండరాదు. ద్వంద్వ విధాన ముండవలెను, న్యాయవాదులకు సమర్థతయు, స్వాధీశక్తియు దృఢముగ నుండును. మదరాసు కేంద్రమును ఈ నూతనము బరిహారు. బారిష్టరులకును ప్రత్యేక సౌకర్యములను తొలగించవలెను. న్యాయవాదుల సంఖ్య క్రమముగ విశేషించి హెచ్చించుచుండవలెను, తక్కువ తరగతి స్త్రీదరుల నుంచుట ఇక మిగిలిన అవసరము జిల్లా న్యాయవాద సంఘములు ప్రస్తుత సందర్భములతో తృప్తిరముగ నుండవలెను. కావున, వానిని స్థాపించవలెను లేదు. కేసుల ఏర్పడుటకు నుండరాదని న్యాయవాదులందరూ ఒకే పేరుతో వ్యక్తహరింపవలె నను నూతన ఆమోదింపబడుచో, వారిని "అడ్వోకేటు"లని వ్యక్తహరింపవచ్చును. కాని ద్వంద్వ పద్ధతినే యుద్ధించుచో, అడ్వోకేటులనియు, ఆటర్నీలనియు వ్యక్తహరించుచుండ వచ్చునని వి. వి. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు చెప్పిరి.

టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యంగారు

న్యాయవాదకృత్రిక సంబంధించిన విద్యుత్తు విశ్వవిద్యాలయము తిన్నగ నిర్వహించబడుచున్నది. ఇంగ్లాండులోవలెనే ఆంధ్రుల కొక ప్రత్యేకసంఘ ముండవలెను. విద్యుత్తు నిర్ణయించుటకు ఎట్టి చట్టములను గావించవలెను. మదరాసులో లావరీక్ష కై వెట్టిని పరస్పరములకు తృప్తిరముగనే యున్నవి. దేశమున కంతటను ఒక్క న్యాయవాదసంఘ ముండిచాలును. విద్యుత్తు న్యాయవాదులకు కొంతకాలముండవలెను, దేశమునం దంతటను యలంబించుటకై యాచారములను వారు తెలిసికొనవలెను. న్యాయవాదుల ప్రవర్తనమునై యాజమాన్యముగలిగియుండుటకు ఒక కేంద్రసంఘమును స్థాపించవలెను. ఇంగ్లాండులోని కేంద్ర న్యాయవాద సంఘమువలెనే ఈ దేశమునందును నొక కేంద్ర సంఘమును స్థాపించవలెను. అట్లు ఏర్పాటుచేసిన, రాష్ట్రీయ న్యాయవాద సంఘముల నిర్మాణమున కభ్యంతరములుండవు. ఈ రాష్ట్రీయ సంఘములు కేంద్ర సంఘమునకు సలహాలనిస్తారునుండ వచ్చును.

న్యాయవాదులను తొలగించుటగాని సస్పెండు చేయుటకు ప్రొఫెసర్ గ్రాంటు కధికార ముండరాదు. ఈవాద్యమును వహించుటకు భారత న్యాయవాదులకు సమర్థత కలదు. కేంద్రమును బారిష్టరులకును కల భేదమును తొలగించవలెను. బారిష్టరులకై ప్రత్యేక సౌకర్యములను నుండరాదు. కేంద్రమును సౌకర్యములే బారిష్టరులకును నుండవలెను.

ద్వంద్వవిధానమును తొలగించవలెను. తక్కువ తరగతి న్యాయవాదులు ఉండరాదు. అందరూ ఒకేతరగతివారుగ నుండవలెనని టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యంగారు సాక్ష్యమునందు చెప్పిరి

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటక సమాజము వారు మండవేటలో 15-12-23 తేదీ శనివారము రాత్రి శకుంతలా నాటకమును ప్రదర్శింతురు. ప్రతీక కట్టుము మామూలు ప్రకారమే యుండును. యడవల్లి సూర్యనారాయణ రావు గారు మేనేజరు.

మదనకామేశ్వర లేవ్యాసము చుర్యులపాలిటి సందేవి:— మేనూరు, నిక్కా, పిల్ల నవ్వు, నిన్నెత్తుక, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని పొంది మంచి బలమును, యత్నమును, కాంతిని, పీర్వవృద్ధిని, శతా శతాన్ని, కలిగించు వంప్రసాదము. 2 డబ్బులు చాలు. డబ్బు రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (8881) శాశ్వతమైన లేవ్యాసము:— ఇది మలబద్ధమును శాశ్వత కాల విరచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృత ప్రాయము. 16 రు|| డబ్బు రు 0-10-0. వి. పి. చార్జి 0-7-0 పి. శి. పి. అందుకో, ఆయన రేచనమానం, శిరిశి, శిలపాదభట్టా,

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి

ఉపన్యాసము

సి. వై. చింతామణిగారికి ప్రతికూల ప్రచారము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు కాశీనగరమున బహిరంగసభయందు ఓటర్లను సి. వై. చింతామణిగారికి, పి. కె. తెలాంగుగారికిని ఓట్ల సేవలవారికి జెప్పయి ఒకచుర్రోజునా సమయమున నిలిపిరి. ఆయన ఉపన్యాసమును యిట్లు జెప్పిరి:-

ఈ సభకు జరిగిన యెన్నికలలో కాంగ్రెసునకు గాంచిన విజయము యిదిగర కెప్పుడును గాంచలేదు. స్వరాజ్యమును వారు ఎన్నికలసమయమున కాంగ్రెసును సహాయముగాని గాంధీ మహాత్ముని కామగౌరవముగాని యాపయోగించుకొనరాదని చెప్పుచుండును. మితవాదమును, అంగీకరించుటను గూడ యిట్లే చెప్పుచుండగిరి. ఏమన గాంధీ సహాయమును, కాంగ్రెసు ప్రజల హృదయములలో బాగుగ నాటుకొని యున్నది చారుగూడ గుర్తించిరి. ఒకమాత్రం సహాయకారకముగా వ్యవహరించిన దని చాటుచుండిన పీఠ యిప్పుడు చాల ప్రబలియన్న దని యొప్పు కొనుచున్నారు.

మహాత్ముని అనుభవము

మాకు కాంగ్రెసుతోను, సహాయనిరాకరణముతోను సంబంధము లేదని చెప్పుచుండును. అట్లులేకపోతే మే మెక్కడకును వెళ్ళమును రాజభక్తులను గాము, మితవాదముగాము. కాంగ్రెసునకు సహాయము చేయుట మేము చేసినదిగాని, కాంగ్రెసునందలి అర్థభాగము నున్నామని చెప్పినది. మహాత్ముడు మాకు జెయుచున్నది సజీవము వంటిదిగానున్నది. జెయుచున్నది అవలంబించు అసహాయము లందరు యిచ్చుచున్న రీతి జేయు స్వార్థిత్వమున కాది దిక్షాకొనెను. కాంగ్రెసునకు యీ విషయమున ఒప్పుకొని తీరకు. మేము సహాయనిరాకరణ ద్వారానుండదున్నామని గూడ ఒప్పుకొనును. దౌర్జన్యపీఠ సహాయనిరాకరణమునకు నలంబించుచు వారైన కాననసభలకు బోవలసినవో కాంగ్రెసువారి కడ్డు జెప్పట లేదని కాంగ్రెసునకులో శత్రుడిన సమాధానమునందు పేర్కొనరాదని. కాననసభా ప్రవేశమునకు ప్రతికూల ప్రచారమును కాంగ్రెసు కలుపరాదు. కొందరు విరోధులు కాంగ్రెసు అనుభవ నిర్మూల లేదని జెప్పుచుండును. కాని మేము కాంగ్రెసుతో నున్నామని యు, మేము లేనిది కాంగ్రెసు నకు సంపూర్ణము కాదయ్యెనేను దృఢముగా చెప్పుచును. కాంగ్రెసుకు విజయము చేసినా దప్పక మేము కాననసభలకు బోవుచున్నాము. కాంగ్రెసు నకు లక్ష్య లెక్కయను ముఖ్య నాలుగు పెట్టెలు గాని, కాంగ్రెసునకు కార్యముగా నుండువారే మా కడ్డు తగులుచుండును.

మితవాదుల అనుభవము

అధ్యక్షుల అర్హత: గతనియమించుటలే సరి పడేదే మితవాదులు నడుపుచుండురు. మేము అర్హతాన్ని కనుగొనింప నవసరము లేదని నే జెప్పెను. కాని వివిధకార్యములకు వివిధకరణలు వారు అర్హులై యుండురు. ఏ కార్యమునకు తగినవారు ఆకార్యమును జేయవలెను, బంగారము లేని వారు ఇతరుల పని జేయరాదు. మన గడియారము చెడిపోతే మనము గడియారము మరచుకుంటే చేయవలసినదేమో బోధించు గాని కమ్యూనిస్టుల బోధనా? మితవాదులు గత మూడేండ్లలో నేమి ఘనకార్యము లొనర్చిరి? యందుకు విచారించుడు. ఇంకను అట్టి కార్యములే జరుగవలెనని మీరు తలంచుచో వారినే యెన్నుకొనుడు. మేము సహాయనిరాకరణము కలంబించుచున్నాము. కాననసభలలో పలుకు గూడ సహాయనిరాకరణమే కలంబించెదము. మాపక్షము వారు అధిక సంఖ్యాబలముగా కాననసభలకు ఎన్నుకొనబడినవో సహాయనిరాకరణము తప్పక విజయము గాంచును. మమ్ము పంతులన్నవో అదోషము మీరములే యుండును.

గాంధీసహాయము నిర్బంధించుచుండును. మితవాదులు సోర త్రుటలేదు. ఉప్పు పన్ను రద్దించివును ఒక మితవాదియు, శ్రోత మంత్రియు రాజీనామాలు నిచ్చిరి. కాని లోకోత్తర పురుషుడును, రాజద్రోహియును మహాత్ము గాంధీగారిని జెయుట ఖాళాకు పంపివేసినపుడు, ఒక్క మితవాదిసభ్యుడు గూడ రాజీ నివృత్తులేదు. సరికదా, కాననసభలలోనుండి ప్రభుత్వ అగ్రమును నిరసించుటకు యత్నములేసిన వాడలేదు.

చింతామణిగారు

నేను గౌరవగ్రామములో జెప్పిన విషయములే యిచ్చుట గూడ తిరిగి చెప్పెను. సి. వై. చింతామణిగారి కన్ను నాతో చాలు 2000 మందిని జెయుటకు బంపిరి. జెయుటలో కాలములేనన అశ్వత్థి కారాముని (?) గారి ఆకాలమునకును ఈ చింతామణిగారి బాధ్యులు. అనగా మాకు నిర్బంధించినపుడు చింతామణిగారి సలహాను గ్రహించుకొనియుండినా గారు. మన యందలి రెండై క్రిమినలు ౧౦ గవనల చెట్టును నువ్వయోగించుచువును చింతామణిగారిని సంకల్పించి యుండిరి. అనేకమంది తరగినవలెను అన

మైసూరులేఖ

బెంగళూరు, డిసెంబరు 10:-

అనాధకల్యాణము:- మైసూరు అనాధకల్యాణమును విశాఖపట్నం నకు తరలించి దాక్టరు బ్రజేంద్రనాథ పీఠగారు వైసుఖాపట్నం నుండి 25, ప్రభుత్వం కోలోగారు 10 విరాళము కొనుగోట్టు చేయించుచున్నది.

అభిలక్ష్య కర్త ప్రభుత్వ మహాసభ:- ఈ సభ బెంగళూరులో జనవరి 25-న లేవించి 29-న లేవినవరకు జరుగును. పి. పాటగారు అధ్యక్షులుగా నుండురు.

ఉచితనిద్ర:- ప్రభుత్వవిద్యాలయ లన్నిటిలోను లేళ్ళు కాని చాలాచాలికలకు ఉచితముగా నిద్రనేర్పవలెనని మహారాజుగారు వ్రాయించిరి.

మూసిపంపు ఎన్నిక తగవు:- మైసూరు నగర పురపాలక సంఘాధ్యక్షుని యెన్నికను గూర్చి లేవనెత్తిన వ్యాజ్యము ముగిసినది. ఖర్చులలో ఖర్చులతో సహా కర్తవ్యముగాడి. కాని ఫిర్యాది ఉన్నత కార్యయస్థానమునకు అప్పీలు చేసెను. 12-న లేవిన విచారణ జరుగను.

ఉత్తరప్రభుత్వ తీర్మానము:- తిరుమలమున వై. సాయిగారి కిని మహారాజుగారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రభుత్వ తీర్మానమున వై. సాయిగారు మైసూరు రాష్ట్రమునకు తమ సానభూతిని దెలిపి మహారాజుగారు వై. సాయిగారిని ఇంకొకసారి తమరాష్ట్రమునకు పంపి తమ సమర్థనమును జెయవలెనని ఆహ్వానించిరి.

భారతీయ కన్యసాహ చివరణ సంఘము:- ఇండియా లోని కన్యసాహ సంఘమువారి వార్షికసమావేశము బెంగళూరులో జనవరి 25-న లేవిన జరుగును. సంఘమువారు బెంగళూరులో నున్న సామ్రాజ్య కన్యసాహ సంఘములకు కార్యక్రమము విచారించి, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములతోను, ఇండియాను స్టేటులతోను యేర్పరిగా కలసి యుండవలెనని చూపుచుండును. పంచదార ప్రతిష్ఠాశ్రమలను గూర్చి గూడ విచారించెదరు.

నాకరులను నిర్ణయించుట:- బెంగళూరు జిల్లాలో రెవెన్యూ కమిషనరుండు బంటిరులు మొదలగు నాకరులను 310 నుండి 251 మందిగా 15-న లేవించుటకు నిర్ణయించెను. ప్రభుత్వమువారు ఉత్తర వ్రాయించిరి. ఈ కరవుకాములలో నిర్బంధముగా తొలగించబడిన 59 నాకరులకు జీతనాధార మేమి?

ఎం. ఎ. వారాణసి ఆయోగము, డిప్యూటీ కమిషనరుగారు 15-న లేవించుండియు, లెఫ్టెనెంట్ కమిషనరుగారు బహదూరు బి. చామరాజు ఉచ్చు, పీఠకమాండలియగారును జనవరి 1-న లేవించుండియు పింఛని దీనికొనెనరు.

సాకార్యము:- మైసూరులో బాధ నొందుచున్న స్త్రీలకు అందుకు ప్రజలు తమకరువును కట్టెయ్యవలెను ప్రభుత్వ ఆదేశము నుండి ఒకటి 1 అలా చొప్పున లెచ్చుకొనవచ్చును అని అనుభవించిరి. పొరెట్టు కన్యకలకు ఆదేశములలోని కరువులను మేతలై ఉచితముగా తదితరము తదితరములు.

శ్రీరామచంద్ర దామ:- శ్రీరామచంద్ర దామ కమిషనరుగారు విప్లవంపై 2000 ఎకరముల భూమిని సాగు చేయుటకు పీఠకనంక నీరు గుడో కేంద్రం యని పోలిన జేయుచున్నాడు.

(స్వకీరణలేఖ)

మానవత్వం తెచ్చలేని యిక్కట్లులకు నాకు చేసిరి. దీనియంతకు మితవాదులే కారణము. మితవాదులును సంప్రదించి పినకరీ రాజశ్రోతాపు సభల చట్టము ఉపయోగించబడిరి. ఇకన్నియు ఆలోచించి మావినవో చింతామణిగారికి ఓటు నిచ్చుటయన, సహాయనిరాకరణమును కూర్చోయట యిదిగా ఏమన అసహాయవాదులను అణచివేయుట యందు ఆయన అగ్రస్థానము నలంకరించెను.

స్వరాజ్యపక్షమువారి మేలు

కాననసభలలో మా కేరీకలను మేము దామకొనుటకు బోము. కాననసభలందు కేరీకలను గావించి స్వరాజ్యపక్షమును నాలుగుట కేరీకలనులే పాటుపడెదము. మే మెట్టివారము మీ కిదిగనకే తెలియను. మీకు భీతి యునుకది తెలియదు. మా కవర్తనల మీరు కమ్యూనియవో స్వరాజ్యపక్షమువారికి మీ ఓట్లను యిచ్చి చుడు.

తెలాంగుగారిని గూర్చి చెప్పుచు జేమన, ఆయన వివేకము కలదు. వివేకము అసహాయవాదుల నిర్బంధమునకు, తోడ్పడినది. ఆయన పాటు యాయన పల్లవి పాడును, గాన, మీ రందరు ఆ సహాయవాదులకే సహాయ మొనర్చి, మీ వోట్లకు వారి కిచ్చుచి జేచుచున్నాను.

(అశ్వత్థి)

గంజాం వరదల సహాయనిధి

గంజాం వరదల సహాయనిధికి గాను బరంపురములో శేర్పడిన సంఘము కార్యదర్శిగాను యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

గంజాంనుండి చరిత్రమునం దెన్నడును యిట్టి భయంకర మగు తుపాను వెరుంగదు. గ్రామమును ఆదులుచు సంభ్రాంతముగా నాశమైనది. నేను బాధనొందియున్న స్థానముండి సమాచారము వెంటి పత్రికలకు, ప్రభుత్వము-కో. వెంటి పత్రికలకు ప్రకటించుచున్నాము. ఈజిల్లాలోను 100 మైళ్ళవరకు రైలు రూర్లును చెడిపోయి తిరిగి కొన్ని నెలలవరకు కరికా కలుపుటకు టకు పీలు గాతున్నదను ఒక్క విషయములకు నే తుపాను యొంత విశాళకరముగా నందెనో తెలియజేయును. చాలా గారు చూచి కొట్టుకొనిపోయి, కొన్ని కుమిడినీపు చూచుట దీప్యములలే యెన్నటుల తెలియచుచున్నది.

దయార్థివృత్తులకు శ్రేణులు ఉచిత పీలకు సహాయము ధనములను జేయవలెనని గోరుచున్నాము. జూలై 2౪ ను వెంటిపర మునములలో కర్మములు లేక బాధనొంది యిచ్చుట పంటలు కోతల సమయమున ఆతిథ్యపైకి తానై గంజాం జిల్లా ప్రజలకు సహాయము జేసి వారి కృతజ్ఞతను పాల్పయ్యెదరు గాక.

డిసెంబరు 8 న లేవిన బరంపురములో ఆంధ్రప్రదేశ్ సమాజమునందు జరిగిన గంజాం వరదల సహాయసంఘ భాగి నిర్వహణ తీర్మానము ఆంగీకరించెను:-

(1) యాచర్ల గంగారాజు చిరుముగూరు కర్మములుగా జేయకొనబడి.

(2) బరంపురములో నిధి కరణము జేయటకు ను మూడినకు ఉత్తరమును యేర్పరచుట జరిగినది.

1, 2 వార్డులకు:- (1) ఎం. గంగారాజుగారు కార్యదర్శి, (2) రామకృష్ణరెడ్డి గారు (3) సదానంద మహాత్మిగారు (4) వి. వి. జోగయ్యగారు.

3, 4 వార్డులకు:- (1) వై. ఎస్. సమూర్తిగారు, కార్యదర్శి (2) కో. కా. అప్పారావుగారు (3) గంగతా శాస్త్రిగారు (4) కడ్డూరాజుగారు (5) కె. వి. రాఘవ చారిగారు.

4, 5 వార్డులకు:- పి. వి. వారాణసిగారు కార్యదర్శి (2) హెచ్. మీరుపైబల్లగారు, (3) ఎ. వారాణసిగారు (4) డి. కె. చంద్రశేఖరగారు

6, 8 వార్డులకు:- (1) పి. గజేంద్ర గారు (2) ఎస్. సీతారామస్వామిగారు, కార్యదర్శి (3) ఎస్. ఎస్. వారాణసి (4) ఎం. కృష్ణమూర్తిగారు.

7, 9 వార్డులకు:- (1) జిల్లా కలెక్టరు గారు, కార్యదర్శి (2) వై. సరాజు మూర్తిగారు (3) వి. వెంకట రత్నం గారు (4) బొమ్మరాజు (5) గోపాల చారిగారు (6) ఎ. బుచ్చయ్య చెట్టిగారు. 7) యెంట్ల పాత్రోగారు (8) వాలం పద్మాభద్రగారు.

8. మేనేజింగు కమిటీ సభ్యులుగా నిర్వహించు యెన్నుకొనబడి:- (1) వి. వి. జోగయ్యగారు. (2) సదానంద మహాత్మిగారు. (3) దాక్షు జి. జోగయ్యగారు (4) ఎ. వి. ముప్పారావుగారు. (5) పుల్లెల వెంటకవయ్య గారు, (6) దాక్షు డి. కె. చంద్రశేఖరగారు (7) దాక్షు హెచ్. మీరుపైబల్లగారు (8) ఎం. గంగారాజు, (9) పి. వి. వారాణసి రావుగారు సహాయకార్యదర్శులు

(4) మేనేజింగు కమిటీకి కర్మ్యునిండిన సమావేశమున టకు పీలకుటులు తీర్మానించబడెను.

శ్రీ ఆంజనేయ సిల్కు మిల్సు

ఏలూరు

మా సిల్కు మిల్సు మగములు పడలు, అప్పులు పన్నులు వగయిరా 15 వ డిసెంబరులోగా సరియైన ఖరీదు వచ్చినయెడల ఆపువేయబడును. లేనియెడల 15 వ తారీఖున సరియైనయెత్తము వచ్చినయెడల పాడినవానికి కొట్టివేయబడును కనుక కావలసిన వారు వచ్చి పాసుకొనవలెను. ఈ సలహా సగముపాట ఖాసుముగ గానకే - లి. లి. లి. లి. మిగ. సొమ్ము సామాను కే. కొ. వచ్చి కట్టించి వలయును. పాటపాక గానకే లి. లి. లి. లి. 10 రూపాయలు ధరావత్తు పట్టునలేదు

జి. వ. జి. జి. జి.

శ్రీ ఆంజనేయ సిల్కు మిల్సు,

(సామెలు)

మునగాల రాజాగారి కుటుంబము బహిరంగపరచుట

శ్రీ కృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయపు 22-వ వార్షికోత్సవ సందర్భమున (2-12-23) సభాధ్యక్షురవారిచే శ్రీశ్రీశ్రీ గానా వాయిదీ వేళకురంగారావు బహుద్దత జమీం దారు మునగాలగారి కుటుంబమును బహిరంగపరచిన మేజరు ఎం. జి. నాయుడు ఎం. బి. సి. ఎం. గారియొక్క ఉపవాక్య సము:

విఖ్యాతాంధ్ర భాషా పోషకులను, ముగ్ధుల డేకాభిమానులను కలిపి శ్రీశ్రీశ్రీ గానా వాయిదీ వేళకురంగారావు బహుద్దతగారు బ్రటిష్ పౌరమునందలి మునగాలవరగణాదు జమీం దారులు. వీరి జన్మస్థానము నీజాం రాష్ట్రాధిభాగము. ప్రతి భాషాభివృద్ధికి ప్రోత్సహించు వాయిదీ బహుద్దతగారిచే వీన్ను నాటక వీరి దత్తపుత్రులక స్వీకరించబడి విద్యాబుద్ధులం దారి పేరి, ఆ భవన్లను కొనుగోలు ప్రతిబులై కృతహానినిబులై విన్నెకెక్కిరి. జైదార్ద్రమునందున, ప్రజాహితకార్యచరణ మునందున, విద్యాప్రియత్వమునందున, ఇతరసంపాదకపరుల కంటె వీరు మిన్ను అనిపించిరి. గ్రంథాలయములు గ్రంథమాలికలు, పత్రికలు, విద్యాప్రచురములు, కేరదాలయములు మున్నగు నన్నియు శ్రీవారి పోషకత్వమున అనుభవించుచున్నవి. ఎందున విద్యార్థులలో ద్రవ్యసహాయమున బడయుచున్నార. పండితులెందరో వీరి యాదరణకు బాగులై ఉత్తమకావ్యములను రచించి కృతియొసంగిరి. వేయేల ఆంధ్రదేశోద్ధరణకు భాషాభివృద్ధికి శ్రీవారిచే జొన్నబడు విశిష్టమములు ఫలవంతములై అజరామరమై కీర్తిని సంపాదించుకొనినవి.

ఇట్టిచేజన్మికి జన్మస్థానంబు నీజాం రాష్ట్రాధిభాగమునందలి మునగాల సహజము గదా! ఇప్పటికి 22 సంవత్సరములకు పూర్వమే నీజాంరాష్ట్రాధిభాగమునాభివృద్ధికి ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి ప్రోత్సహించిన శ్రీకృష్ణదేవరాయ వాయిదీవేళకురంగారావు సేవలయందు స్థాపించి మహాపరకార మొనర్చిరి. వీరిచే నాటబడిన గ్రంథాలయభవనము మహావృక్షమై పుష్పఫలసమన్వితం దై విలసిల్లుచున్నది. ఇంతయేగాక నానమకొండయందు జోక గ్రంథాలయమును స్థాపించి దానికి రాజపోషకులైరి. ఖమ్మము, ఎట్టుపాతలములలోని గ్రంథాలయములకు ద్రవ్యసహాయ మొనర్చిరి. ప్రైదాబాదు ఆంధ్రజన సంఘమున కాశ్వరసభాసభ్యత్వమును స్వీకరించిరి. ఇచ్చటి పరిశోధకులందరికి విరాళ మొసంగిరి. జోకకాటికి బాలికాపాఠశాలకు వార్షిక మేర్పరిచిరి. అదిమాంధ్రుల పాఠశాల మందిర నిర్మాణానికి కమాలమైన పాఠా మొనర్చిరి. నీజాంరాష్ట్రమునందీ వెలగడయున్న ఆంధ్రప్రతిభయందు దభిమానమును జూపిరి. ఇట్లు మన కొనర్చుచున్న మహాపరకారములనంతములు. ప్రస్తుత మి. పౌరతంత్రమున గానకచ్చుచున్న దేశభాషాసహాయకులు శ్రీరాజాగారే కారకు లనియు, ఈ నిలయమే పునాదియనియు విశ్వకొక తత్వము. దీనియందు శ్రీవారికల్గిన మెండు. పాపన గాటినందీ అభ్యుత్థులక నుండి తమ సుకులదేశములలో దీనిని సకలపద్ధతులపై నడుపుచున్నార. మందిర నిర్మాణమునకై యమితద్రవ్యసహాయము చేయుటయే గాక విరాళములు ప్రసాదించుటకై కృషియుగ దాతల యిండ్లకగి యాచించుటకు వెనుదీయ లేదు. ఇట్టి నిగర్వకోమణి, నిర్మలాచారయుతుడు మన కందఱ కాదగ్గరపాయుడు. ఈనిలయమునకై తమజీవితమును ధారవోసిన రావెట్లు రంగారావు గారియొక్కయు, మందిరనిర్మాణమునకై భూరివిరాళము నొసంగిన వారి భర్తవత్సయొక్కయు ఈరూపకుటుంబమున దయచేసిన దీ రాజాగారే! ఇట్టి మహాపరుని యాదరణకును నిత్యమునైన చిత్రకావ్య దళము మాన్వ మేలు ఆహుత్యము సాహెబుగారిచే నిలయమునకు ప్రాయశాంతి దానిరి కేడు బహిరంగపరచు భాగ్యము నాడు గలగ జేసివందుక వందము లన్నియును ఆంధ్రలోకారాధ్యులై శ్రీరాజాగారి కుటుంబము సంతోషముతో బహిరంగపరచుచున్నాం. దయామయు డగు నవ్వరమేకవరుండు శ్రీ రాజాగారికి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యముల నొసంగి రక్షించు గాక!

ఎంపైరుజేసెలపు అక్కర లేదనుట

స్వామిజ్యములో భారతీయులను హింసముగా చూచుచున్న యితరులముఖానందంబు సెలవుకోజుల లెక్కలోనండి 'ఎంపైరుజేసెలపు'జుల లోలగింపునైన బొంబాయిపురపాలక సంఘములో బొంబాయిని తీవ్రమైన ఉపవాక్యముతో ఒక తీర్మానమును ఉద్ఘాటించెను. సభ్యులలో నొకరైన హెన్రీ కెనెడ అను ఒక శ్రీమంత్రి ఎంపైరుజేసెలపు ముగ్ధులను గొప్ప స్నేహితులను జ్యోతియు మహాదాక్షిణ్య పుష్కలమని చెప్పెను. తీర్మానము ఏమిట 'ఎంపైరుజేసెలపు'జులను. (ఆ. ప్రెస్)

ధన్వంతరి జయంతి ఆంధ్రాయుర్వేదవిద్యత్పరిషత్తు

ఏలూరునందు నమావేశము.

8-12-23

గ్రంథపఠనము.

శ్రీమన్ కవిరాజు ప్రతివాదిభయంకరము కృష్ణమాచార్యులుగారిచే రచించబడి పరిపరిచిన ఆయుర్వేదాంగ కావ్య సంగ్రహమును విమర్శగ్రంథరచయితలైన బాల్కార్యకర్త రంగగ్రంథములం గల యిత్రంధము లనేకములు కలెనుట గానించినవి. నకాశ్రీయముగ జూపిన ప్రమాణములు మిక్కిలి సమంజసములై యానందింప జేసినది.

ప్రైదాబాదు వాస్తవ్యులగు మదిగొండ బుచ్చయ్యలింగశాస్త్రిగారిచే రచించబడిన వైద్యవిశిష్టమని యను సంగ్రహ గ్రంథము విద్యార్థులకు మిక్కిలి యుపయోగమైనదిగా బలంపించబడినది.

ఓషధీఖనిజ విచారణ

ఆయురార్యుల నుండి వచ్చిన బలాచతుష్టయము వశములములు క్రపాటి రామ్మ మొదలగు నోషధులం గూర్చియు; అంజన పంజక, హేమతాక మాక్షిక, కఫరి మున్నగు ఖనిజములం గూర్చియు జాలవిమర్శనములు జరిగినవి. కొన్నిటియందు నమరయు, గొన్నిటియందు విభేదతయు గానించినవి. మఱియు గొన్నితరహాములు జరిగిన గాని నిర్ణయ మొనర్చు సామకాళము చిక్కినది కాదు.

4-12-23

గ్రంథపఠనము.

వైద్యశాస్త్రి ఈశ్వర సత్యవారాయణ కర్మ (శ్రీకావళి) గారిచే భర్తకాశ్రమము జొరెను. బాల్కార్యకర్తారనియములకు ఆయుర్వేదవైద్యత్వపత్రి నియమములకు గల యదినాభావ సంబంధములను కన్పికించుచు విమర్శించి (వాసిన ఆయుర్వాధనమును గ్రంథము మిక్కిలి రసవంతముగ బరిపరిచినది.

ఉపన్యాసములు

ఆయుర్వేద సంస్కరణముం గూర్చి వీక్షలగు మదిగొండ బుచ్చయ్యలింగ శాస్త్రి (ప్రైదాబాదు) గారు మహాపరకారము నొసంగిరి. గ్రంథసంస్కరణమున కెంతమాత్రము బూనుకొన నవసరములేదు గాని, చికిత్సాపద్ధతుల నాచరణ నుండుటలో సంస్కరింపబడతలెను. స్వస్థాభ్యుపై నిరపక్షమైనది, మూలికావైద్య మొక్కటియే. రిద్దిజ్ఞానమే ప్రబలముగావలసియున్నది, అను మొదలగా గల అభిప్రాయములు వర్ణన జవాబుదములుగా గానించినవి.

బాల్కార్యులు రచించునట్లు విషయముల గ్రహించునది మొదడు కాదు. అర్థమును గ్రహించునది యింద్రియములు. ఇంద్రియములచే మనస్సు మనస్సుచే నాత్మగ్రహించుచున్న వని చరక సుక్రములులంగల ప్రమాణవాక్యములలో నిరూపించుచు గవిరాజు (ప్రతి కృష్ణమాచార్యులు గారిచే గానించబడిన యావస్థాసము మిక్కిలి యుక్తి యుక్తముగ రసవంతముగను నున్నది.

ధన్వంతరి జయంతి నిర్ధారణము

కార్తీక బహుళ గిరి యని చిత్రముల సత్యవారాయణ శాస్త్రి (మాటిపేడు) గారును, అశ్విన బహుళ గిరి యని వే. కేంకరశాస్త్రి (మదరాసు) గారును చాల తలెందుకొనిరి. ఉభయములను సమానములుగల ప్రమాణములే యాధారములైనవి. దీని నిర్ణయము అర ఆం. అ. వైద్యసమ్మేళనమునందు, 14 వ నిఘా|| అ|| వైద్యసమ్మేళనమునందు విడిచిపెట్టబడినది.

5-12-23

గ్రంథపఠనము

అష్టాంగధాని కందుకూరి వెంకట ముక్కాశాస్త్రి (ఏలూరు) గారిచే బక్తకావ్యములుగ రచించబడిన 1 కేవలము, 2 ఆంధ్రమాటాద్ధరము, 3 ఆంధ్ర సవైద్యబీజము ప్రణయేతముగ, బరిపరిచబడినా- ఇట్టి యాంధ్రపద్యగ్రంథములచే నాంధ్రవైద్యలోకమునకు మిక్కిలి సహాయము కలుగవలసి యున్నదను ప్రశంసకుం బాల్చినది.

కెదాచి కేళుకు వరదాచార్యులు (వెంటపాడు) గారిచే జరుపబడిన అష్టదిగ్భజనమర్మగ్రంథమునం జూపిన ప్రతిపదసాధకర దిద్దాళ్ళు కళకళము పరిపరిచునగా నెన్ను బడినది.

8-12-23

శ్రీధన్వంతరి కల్పత్రణము, కాళ మృగంక గీతములలో గజారూఢునిగ జేసిన ధన్వంతరి యర్చనము పురజనలకు మిక్కిలి యుత్సాహమును గలిగించినది.

విమ్మల సాయంకాలము పురమందిరమున దాక్షర లక్ష్మీ కలి య. వి. సి. యం. గారి యధ్యక్షత్వక్రింద జో. బహిరంగకథ గానించబడినది. ఈ నాడు కార్తీక బహుళ గిరి యగుటచే శ్రీధన్వంతరిగి గూర్చి మ. బుచ్చయ్యలింగశాస్త్రిగారు అవిషయసారథిగాను అధ్యక్షులు మున్నగు విద్యార్థులను బంధననింపిరి. ఈ కవితనమావేశమునకై మిక్కిలి శ్రమపడిన కవిరాజు, కలివాది భయంకరము కృష్ణమాచార్యులుగారిని, కృంగేరి సంస్థానమునందీ దయచేసిన కవిత్రస్తాల్గులగు విద్యావే. కే. కే. శాస్త్రిగారిని అభినందనములను సమర్పించుటతో సభ సమాప్తి నందిరి.

భార్య గ్రహణము

ధన్వంతరిశ్రీ. ఉ. యుక్తముగ బరిపర్యుక్తు లోక భార్యులు కలువను దీయించుకొనిరి. ఆయుగంధః ద్రిలచే బంధువడిన అను భవయోగిదీపిక, త్రిదోషబోధిని, ధన్వంతరి (పార్థ శాస్త్రి)ములు మున్ను నాగలది స్వీకరించబడి కవిత్రస్త బరిపరిచి పండితాభిప్రాయముల బడెననిది.

ఇట్టి వైద్య పరిపర్యుక్తు మున్నుతో బుంబుల కాలమున బరిగెనట్లు గ్రంథముల వివరము గాని, క్రత్యక్షమున జూచిన భాగ్యము నేరను బొందజేసెను. అందును ఈ పరిపర్యుక్తము ప్రత్యక్షమయిన నాంధ్రకళకళమునకే బంధుల చేరుట మిక్కిలి యానందదాయకమై ఈ ఏడు దినములను ఏడు గంటలవలె సంతోషముగను, విజ్ఞానపూరితముగను గడచి నది విన్నవించుకొనుచున్నాడెను.

పరిపర్యుక్తుడు

చెన్నపురి బజారుధరలు

డిసంబరు 13-వ తేది గురువారము

(1) భాగ్యములు			
వనియము కా 1-కి	రూ 45-0-0	మొదలు	55-0-0
రియ్యము బస్తా		మొదలు.	వరకు.
మనుకు రేకాతిని	రూ 45 గలది	రూ 12-0-0	18-4-0
నెలూరిని	,, డిటా	,, 15-4-0	15-12-0
జీల్లిని	,, డిటా	,, 15-8-0	16-0-0
రాగులు కా. 164 బస్తా 1-కి			8-8-0
నవ్వులు	,,	,, 28-0-0	24-0-0
(2) వస్తు భాగ్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి 205 ర.	రూ 12-0-0	రూ 18-4-0	
నెలూరు	,, డిటా	,, 10-4-0	11-4-0
నెలూరు	,, డిటా	,, 12-4-0	12-12-0
మినుములు	,, డిటా	,, 18-0-0	18-12-0
తలకలు	,, డిటా 164	,, 7-8-0	7-12-0
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులమున కా 1-కి	రూ 180-0-0	185-0-0	
నెలూరు కా 1-కి	,, 14-0-0	24-0-0	
కొండాపురం నేరునెలూరు కా 1-కి	,, 68-0-0	65-0-0	
యంతర ప్రదేశము	,, 58-0-0	60-0-0	
నేరునెలూరు గాను కా 1-కి	రూ 155 మినునెలూరు కా 148		
అనుదము నూనె కా 1-కి	రూ 180-0-0	185-0-0	
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయకము కా 1-కి	రూ 288-0-0	240-0-0	
కూరకము	,,	రూ 285-0-0	238-0-0
మిరకకాయలు (కుంబూరి) కా 1-కి	రూ 90-0-0	105-0-0	
గుంటూరుపాండుకట్టు దీక్షకుండు ముఖం 1-కి	రూ 40,	45	
కాళహస్తీ పాండుకట్టు	,,	రూ 60, 65	
దెలము కా 1-కి	రూ 48-0-0	60-0-0	
తంతరండు కా 1-కి	రూ 85-0-0	56-0-0	
(5) ఇనుము			
పట్టులు రఖం కా 1-కి	రూ 82-0-0	88-0-0	
చదరం	,,	రూ 84-0-0	88-0-0
రత్నండు	,,	రూ 88-0-0	14-0-0
(6) బోనాములు			
నెండ్లి 100 కులంబు	రూ 78-0-0	80-8-0	
బంగారము, కులము 1-కి	రూ 24-8-0	25-0-0	
నవరము 1-కి		15-12-9	
ఇర్రడి కా 1-కి	రూ 28-0-0	285-0-0	
కాగి డిటా		రూ 320-0-0	325-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రూ 54-4-0		
(7) రంగులు ఆలిజెర్రెను			
అల్లకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రూ 180-0-0	
కోట్టి కప్పుడు	డిటా	డిటా	

చాలా ముఖ్యమైన కారణములచే, ఎక్కిములపై నాటికలను
 భారతప్రభుత్వమువారికి మంజూరు చేయబడినది. నిజమే
 పాఠశాలలో నాటికలు భుక్తిని పొంది కళాభివృద్ధిని పరిచుచున్నది.
 భా. 1944 నవంబరు 15 నాటికి ఉన్నట్లు భవన్యముల నుండి అంత
 తరులనేరదు. అందుచేత అంతకు ముందు పాఠశాలల
 పాఠశాల, భారతదేశ లాభములకు భా. 1944, భారతదేశ
 దేశానికి వుండి పరిగెను ముందు. ఎక్కిములలో భా. 1944
 ముందు స్నేహితులు, తమ మామయిది ముందు. భా. 1944
 దేశాభివృద్ధికి భంగపరుచు వివరము, భారతదేశాభివృద్ధికి వుండి
 గలిగించుచుండి రను వివరము, భారతదేశాభివృద్ధికి వుండి
 భా. 1944 గానము.

38 - వ దేశీయ మహా జన సభ

కాంగ్రెసు ఖద్దరు డేరా స్టీములో కలకత్తా నుండి వచ్చినది

విద్యుద్దీపములు అమర్చబడుచున్నవి.

కార్యాలయము లన్నియును గాంధీనగరములో నేర్పరచబడెను. పని ప్రారంభమైనది. కార్యదర్శులు మున్నగు ఉద్యోగులందఱు రచటనే నిశచించుచున్నారు.

అన్ని బసలలోను, సభాశాలలలోను, భోజనశాలలలోను, ప్రదర్శనశాలలలోను, దుకాణములలోను ఆవరణమునందంతటను విద్యుద్దీపములు అమర్చబడును.

మంచినీటి కొళాయి లిడివరకే అమర్చబడెను. స్నానమునకు ఉష్ణోదక మెప్పుడును సిద్ధముగా నుండును

కాంగ్రెసు మహా సభను నిలుప వీలు లేదు

ఈ డిశంబరు నెల 26 తేదీని మహా సభ తప్పక జరుగును

ఈ నెల 20 వ తేదీవరకును సన్తానసంఘ సభ్యులను చేర్చుకొందురు

3300 మంది సన్తానసంఘమున చేరి సమ్మతి చెల్లించిరి. మొత్తము 4000 మందిని మాత్రమే చేర్చుకొనవలె నని నిర్ణయించబడెను.

93000 రూపాయలు వసూలైనవి. 7000 వసూలు కావలసియున్నది. గోదావరి మండలమున ప్రత్యేకముగ 40000 వసూలైనవి.

మౌలానా మహమ్మదాలీగారు

20 వ తేదీని ఆలిఘరునుండి బయలుదేరెదరు

100 మంది సాధులకును 140 మంది ఆదిమూర్ఖులకును ఉచితముగా ప్రేక్షకులటిక్కెట్లు నిచ్చెదరు

సన్తానసంఘకార్యదర్శి ప్రకటనము

ఏర్పాటులు చురుకుగా జరుగుచున్నవి

ఒక కామరూపిణిలో పనులన్నియు పూర్తియగును. పనులు చాల చురుకుగా జరుగుచున్నవి. సన్తానసంఘ కార్యాలయమును పరివేషించుటకు ఉపసంఘముల కార్యాలయములు నిర్మించి గాంధీనగరమునకు మార్చబడెను. ఇప్పుడెవరుగో ఆయా కార్యాలయములవారు పనులచేయుచున్నారు. ప్రధాన కార్యదర్శులును ఉపసంఘముల కార్యదర్శులును గాంధీనగరమున నే ని నిండి చు రెండు ముగ్గురులను చురుకుగా జరిపించుచున్నారు.

ఖద్దరు డేరా

కలకత్తా చేర్చుకొని రైలుమార్గమున చాలచోట్ల గండు పడుటచే కలకత్తా కంట్రాక్టును తొలగించి ఎన్. యూ. రీ. గారు ఖద్దరు డేరాను స్టీములో కాకినాడ తీసికొని వచ్చిరి. నాలుగు కొళాయిలో డేరాను నిలువజేయుటకు పూర్తియగును.

విద్యుద్దీపములు

చెన్నైలో జరిగిన ఎలక్ట్రిక్ కంపెనీవారు గాంధీనగర విద్యుద్దీప స్థాపనకు సహాయించుచున్నారు. కాంగ్రెసు సభాశాల, ఉపయోగశాలలు సభాశాల, భోజనశాల, కిరీటు, కడిదిశాల, భోజనశాలలు మున్నగు కాంగ్రెసు కట్టడము అన్నిటికందును విద్యుద్దీపములు అమర్చబడును. సభాశాలలలోనకు లోపలను వెలుపలను గల దుకాణములలో నుండ విద్యుద్దీపము అమర్చబడును. అందులకు వాడియోద్దీపిద్దీరుడును ప్రయోగించెను.

శీత్రపు:—(ప్రస్తుతము రిక్రీయశాలలలోనున్నవాని, కానకనగరము, ఆధీనముగ నాదరించు చున్నవారే)

వాడుగారు:—రాష్ట్రీయకాళులలో నొచ్చువారు చాల స్వల్పము.

సాక్షి:—ప్రస్తుతమున ఆగ్రహము సాధారణముగ నంతయు వ్యాపించియుండును. కానకనగర కథికారము నొనగినంత వరకే ఆర్థికము అభ్యుత్థమగును.

శీత్రపు:—కానకనగర కథికార మొనగినచో రామ వాసుగ నాదరి పుట్టిన మనుష్యులమున యూరపియనులకు ననుమతము నున్నది ఇదివరకే కానకనగర ఆధికారముగలది కన్న వారి స్థితిని వారు నిదర్శనముగా నొనగినారు.

సాక్షి:—ఇట్టి కన్నులకు కమిషను నియమించుటకును మునుపాకముగు సభ్యులకు నుండునట్లు జూడవలెను. అధ్యక్షుడు, కార్యదర్శి నియమింపవలెను. ఇరువురు భారతీయులను, ఇరువురు యూరపియనులను భారత ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడవలెను.

అరుడు భాగము ఎం. ఎల్. సి. గారు తనకోరికచే నేరవాస్యముగ నియమించబడెను.

నీటి కొళాయిలు

స్నానములకును శాశాలలకును నీటి కొళాయిలను ముగిసిపాటికా నిదివరకే ఏర్పాటు చేసిరి. ఉష్ణోదకమున స్నానము చేయగోరువారికి ఉష్ణోదక మెప్పుడును ఎల్లచోట లోను సిద్ధముగా నుండును. గాంధీనగరమునండి స్నానము చేయుటకు చేరువగును గోదావరి కాలువయొద్దకు వెళ్లుటకు మధ్యనున్న ఏతరమొడ నుండి ఏర్పరుపబడును.

రైలుస్టేషను

గాంధీనగర రైల్వేస్టేషను (ప్లాటుఫారము) మాడురొ శాలలో నిర్మించును.

అపారంభిక కార్యాలయములు

గాంధీనగరను జువూచేరి, రంధికారా కార్యాలయములలో 20 వ తేదీనుండి పని ప్రారంభమగును.

కాలంవలను బూర్జీనులను తేచ్చుకొనవలెను.

కాకినాడ భూమిభ్యురేఖకు సమానముగనున్నదిగాన ఉన్న భూమిగానానుండును చరిత్రాభిరుచుండదని ఉత్తరహిందూస్థాన్ మునుండివచ్చువారు భ్రమజేయుటకు కకరాకాయలు అగుదు. ఈ సంకల్పము చరిత్రాభిరుచులను హెచ్చుగ నేమియును మొత్తము మిక వారావరణ కాలమునాటియు ఆర్థికవైఖరుగను ఉత్సాహకరముగ నేయున్నది. మహాభివృద్ధి ప్రతినిధులను ప్రేక్షకులను ఉన్నమును కలిగించువరులను కాలువలు బూర్జీనులు మున్నగువారిని ఉత్సాహించుటకు దుస్తులను తెచ్చుకొన గోరెదము.

ప్రతిభుల పరిస్థితి

కాంగ్రెసుకృత్తి మొదటి (ఎ) అనుబంధములోనున్న సమానాపకారము ఎన్నుకొనబడిన ప్రతిభులకు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శులు పరిస్థితిలు నిర్ణయించెను. ఆపరిస్థితిలు ఫారములను సన్తానసంఘమువారు రాష్ట్రీయసంఘములకు కంపించరు. ప్రతిభులకుట్టిలను పూర్తివివరములతో అత్యంతము వాడుకను వరుసను తయారుచేసి యానెల 15 వ తేదీలోగా సన్తానసంఘమునకు చేరునట్లు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శులు కంపించగోరెదదని కాంగ్రెసు సన్తానసంఘ ప్రధానకార్యదర్శి నిన్న 12 వ తేదీని ప్రకటించెను. (కాకినాడ కృత్తిని తేలిక రంధికార)

మద్రాసు నగరము మహాకాలా రైల్వేకు కావలసిన 30 డ్లెక్టరు, సామానులను రిటెనుకు ఆర్డరు ఇచ్చిరి. తిరుమనాక రిలో కట్టు కర్మాగారములకు సామాను కావలసియున్నది.

సన్తానసంఘ కార్యదర్శి

రెండవ ప్రకటనము

సన్తానసంఘసభ్యుల దరఖాస్తులు

సన్తానసంఘమున సభ్యులనుగా చేర్చుకొనుగోరువారు చాలమంది దరఖాస్తులను గడుము సామ్యము అనుదినమునకు పంపుచున్నారు. ఇంకను కొంతకాలమువరకును పట్టికను ముగింపకదగిన చాలమంది లేఖలను(వా.సి. ని.స్వ. 12 వ తేదీ) రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహకసంఘమునకు జరిగింది. 20-వ తేదీ వరకును సన్తానసంఘ సభ్యులను చేర్చుకొనవలెనని తీర్మాన ముజూరింపబడెను.

93000 వసూలయ్యెను

నేటి (13-వ తేదీ) వరకు 93000 రూపాయలు వసూలైనవి. ఇదిగాక వాగ్దానముచేయుచున్న మొత్తములో 7000 ఇంకను వసూలు కావలసియున్నది. 93000 వసూలు గోదావరి మండలమున ప్రత్యేకముగా 40000 వసూలయ్యెను. సన్తానసంఘసభ్యులకు 4000 మందికి మాత్రమేసభాశాలలో స్థానములనుమర్చుటకు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించిరి. 8300 మంది యిదివరకే చందాలను చెల్లించిరి. కావున చేరవలసినవారి కాకా భంగము కలుగకుండుటకు వారు బహుశీఘ్రముగా చందా సామ్యము పెరిగి సభ్యులుగా చేరవలెను. చందాసామ్యకనిష్టమును సంఖ్య 25000 రూపాయలకు తక్కువకాకుండ వెంటనే సన్తానసంఘ కార్యాలయమునకు కాకినాడకు పంపవలెను.

మహాసభను నిలుప వీలు లేదు

రైలుమార్గము రాగవతువరకు మహాసభను నిలువకలెనని వంగర ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు రాలోచించిరి. దీనినిగూర్చి కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు రాలోచించిరి కాని ప్రస్తుతము నిలుపుచేసినచో చాల వచ్చుముగలుగును చాల చిక్కులు వచ్చునుగాని నిలుపుచేయుటకు వీలులేదనియు రైలు మార్గము చెడిపోవుటచే మహాసభకు రాగవతు వంగ, చీరూకు ఆసాదు, ఉత్కల్ రాష్ట్రముల ప్రతినిధులకు చాల యుబ్బందులు కలుగుట నిశ్చయముగాన నందులకు మిక్కిలి చింతించుచున్నామనియు యిదివరకే కంట్రాక్టులు జరిగినాయి నందులకు నిపుడు మహాసభను నిలువ వీలులేదు గాన ఈ నెల 26 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మహాసభ తప్పక ప్రారంభమగు ననియు తీర్మానించిరి.

గోదావరి గోవాకు రేటిప్రవాకి

మహాసభకు యిందనభివృద్ధిను కచ్చు (కలి) ఘట ప్రేక్షకులు మున్నగువారి సౌకర్యముగలందు ఈ నెల 21 వ తేదీ మొదలు గాంధీనగరమున కళాకార్యాలయమున నేర్పరిచి కలెంటు అక్కంటులను వెలకొల్పు నట్లు సన్తానసంఘమువారు గోదావరి గోవాకురేటువు రాంకి వారిని శోరగా వారంగీకరించిరి. అక్కంటు ప్రారంభించ గోరువారు చెలియొక రూపాయ రాంకి వారి కిచ్చుకలెను. ఇందుకున కొంగతములు యున్నగు వస్తువులు కలుగ కుండును గాన సభ్యుల సౌకర్యము నుజయోగించు కొందురని న మొదము.

సాధువులకు ఉచితముగా 100 టిక్కెట్లుయుయ్య

బడును

అభిలభారత తేజనందనుల సాధువులకు 100 మందికి ఉచితముగా ప్రేక్షకుల టిక్కెట్లు నిచ్చుటకు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

ఆదిమూర్ఖులకు ఉచితముగ టిక్కెట్లు

ఆదిమూర్ఖులకు గోదావరి మండలములోనివారికి 20 మందికి టిక్కెట్లను మండలములవారికి కొక్క మండలమున 10 మందికి మండల కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి నిఫాస్యచేసిన వారికి ఉచితముగా టిక్కెట్లు నిచ్చుటకు కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు తీర్మానించిరి. సన్తానసంఘ ప్రధానకార్యదర్శి శ్రీ యర బుటాను సాంబమూర్తిగారు నేడు 13 వ తేదీని ప్రకటించిరి. (క.స్వ. వి. రంధికార)

మౌలానా మహమ్మదాలీగారు

20 వ తేదీని ఆలిఘరునుండి బయలుదేరెదరు

కాంగ్రెసుమహాసభను కాకినాడ వెళ్లుటకు యానెల 30 వ తేదీని ఆలిఘరునుండి మహాసభాభ్యుత్థులకు మౌలానా మహమ్మదాలీగారు బయలుదేరెదరు.

రవీంద్రానంద విలియమ్స్ గారితోను వారి భార్యతోను
సర్ లేజ్ నమోదుయే స్వభూగార అల్పాభాదంత ౧౮౮౧ వచ్చి
౧. (11 తేదీ)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1923 సం దినంబరునెల 13 వ తేది

గురువారము

సామ్రాజ్య ప్రదర్శన బహిష్కారము

కే. యా నిర్ణయము జరిగిన పిమ్మట సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమున పాల్గొనుటకు ఆర్థికంగాను గల భారమును తప్పించునట్లు నిర్ణయించుట జరిగినది. ఇట్లు నిర్ణయించుట వారు మంత్రము తాము తీసినది మేరకు నిర్ణయించునట్లు నిర్ణయించుట, నిర్ణయము ప్రకారము హిందూ రాజ్యాధిపతులను నిర్ణయించునట్లు నిర్ణయించుట. బహిష్కార తీర్మానమును, 21 బిల్లియన్ల నాయకుల వంటి అధికారాధిపతులను గూడ యుద్ధము చేయుచున్నది. తెలిసియో తెలియకుండ, జపీను వర్తమానము సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమునందు పాల్గొనుటకు కనుక సంగీకరించిరి. అది తప్పని గ్రహించిన పిమ్మట గూడ, హిందూ రాజ్యము వలన కష్టము గలుగునట్లుగాను విచారించుట శోచనీయము. ఆర్థిక రీతియే ముందుగా గలయుచున్నపుడు, రూపాయిల ఆకాల కష్టమును పాటించుటకు సాధ్యముగా నా? భారతీయ సామ్రాజ్యమున స్థానము లేనపుడు, సామ్రాజ్య సమావేశమునందలి జేటుల పాల్గొనగలుగునా? హిందూ దేశపు పరికులు తెల్లవాడికి గావలెగాని, భారతీయుల పాడమాలము గిట్టడు. వారు గౌరవముతో జీవించుట బహిష్కారము. సామ్రాజ్య లాభములన్నియు తెల్లవారనభవించుచుండి, బరువులన్నియు హిందూ దేశము మోయుచుండవలెను. సామ్రాజ్య సమావేశము వలన, భారతీయులకు ఆర్థికముగాని, రాజకీయముగాని నెట్టి లాభములేకున్నను, హిందూ దేశపు ముడిపెట్టువులను చౌకగా గొనబోవుటకును, విదేశీపు సరుకులతో భారతీయులను నింపుటకును మూలము వీలగును. సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమున పాల్గొనుట ఆర్థికంగాను మిని శ్రమివాసశాస్త్రముగాను గూడ సూచించుచుండెడిది.

సామ్రాజ్య సమావేశము ముందెన్నడో నిర్ణయించెడి కమిటీలవలన లాభ వినుమంతయు గలుగదని ముందగనే జెప్పవచ్చును. భారతీయులు ఆర్థిక గౌరవమును సులువుగా నడచిన, సామ్రాజ్య వ్యవహారములలో జోక్యము గలుగజేసికొనకుండుటయే మార్గము. తనకాచలం తెట్టిగారు ప్రతిపాదించిన సవరణ, నిర్ణయమును గ్రహించవచ్చును. ఇకముందెట్టి క్రొత్తపుస్తక భరింపగూడదని, వీరి సవరణ దెలుపుచున్నది. చేయవలసిన ఖర్చు లెవ్వరైనా నిదివరకే జేయబడెను. ఇంతవరకు గైకొనబడిన బాధ్యతల నన్నిటిని మద్రాసు ప్రభుత్వము నిర్వహించుకొనినది. క్రొత్తపుస్తక కనకాశ మంతగ నుండగా, జపీనులకు ముందుగా కేంద్రము కలిగి, బయ్యెడ నెంచు యీ సవరణ నామోదించి, స్వగౌరవమునకును దేశగౌరవమునకును గూడ వీరు భంగము కలిగించిరి చివరవచ్చును. సవరణ తీర్మానమునకు 40 మంది మంత్రములను కూలముగను, 5 కిక్కురు కలెక్షన గను, 7 గురు వ్యతిరేకముగను వోలు జేయుట జరిగి, దీని కెట్టి విలువగలదో గ్రహించవచ్చును. సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమునందు మద్రాసు ప్రభుత్వము

పాల్గొనటకు కారణభూతులయిన సర్ కే. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు, తమ ప్రాతవాసాలను వదలజాలక పూర్వచర్యలను సమర్థించుకొనిరి. సత్యమూర్తి గారి తీర్మానమునకును, తనకాచలం తెట్టిగారి సవరణకు గూడ, వీరు వ్యతిరేకముగ ప్రసంగించిరి. వీరి హేతువాదులు ఎంత యసంబద్ధమో వారి యువన్యాసము బట్టి గ్రహించవచ్చును. కే. యా నిర్ణయము కట్ట నసమర్థి జాపుటకు సామ్రాజ్య ప్రదర్శన మెటుల అడ్డుము వచ్చునని వీరు ప్రశ్నించిరి. సామ్రాజ్య సమావేశమునకును, కే. యా నిర్ణయమునకును గల సన్నిహిత సంబంధమును సర్ రెడ్డి నాయుడుగారు గ్రహించకుండుట కడు విచిత్రము. కే. యా నిర్ణయము భారతీయులకు సామ్రాజ్యమును గౌరవసానము లేదని దెలుపుటలేదా? ఇట్టి స్వస్థిమతమున నాయుడుగారు కే. యా నిర్ణయమును విచిత్రముగ గనపించును. ఇంచుమించు ఉన్నతజాతులవారు గౌరవముతో జూచుట లేదు గావున, కే. యా నిర్ణయము గూర్చి అపేక్షించుట అనుచితమని నాయుడుగారి వాదము. ఇట్టి వాదములను పూర్వ మే. డో యూరిపియను వివరింప జేయుచుండెడివారు. నేటికి నాయుడుగారు మరల వీని నందుకొనిరి. నిమ్మజాతుల నధ్యయించువరకు, నాయుడుగారి వారి పక్షమున లేదు ఉన్నతజాతులను ఉన్నతోద్యోగములకు అతి కరుణించు మేలుగ నుండును. ఇంగ్లండునందలి స్థలములలో వీరలు దర్భరదశ ననుభవించుచున్నారని గాన, మిగిలినవారందరి సౌకర్యములను తొలగించవలయు నని ఎవరును గోరజాలరు. నిమ్మజాతు లభోగతియందున్నచో వారి నధ్యయించుటకు సర్వశక్తుల నుపయోగించుట యుక్తము గాని, కే. యా నిర్ణయము భారతీయుల హక్కులను నిలువజేట్టుటకు పాటు బడ గూడదనుట ఏటి వివేక మో తెలియదు. సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమున పాల్గొనవలయు ననుటకు, నాయుడుగారు పరియగు హేతువుల దెలుపజాలక, పరిహాస ప్రాత్రులయిరి. భారతీయుల గౌరవమును నిలువజేట్టుటకు జేసిన ప్రయత్నము లీ తరున విఫలమయినందున, సత్యమూర్తి గారి ప్రయత్నము వగచిరి. తమ తీర్మానమునకు ప్రభుత్వసభ్యులు వ్యతిరేకముగ వోలు జేసినందులకు చింతించిరి. కాని ఇంతకన్నను వేరుగ ఒకరదని సత్యమూర్తి గారు ముందే యూహించి యుండవలసివచ్చింది. ఎటులెటులో తమ కార్యములను సఫలపరుచుకొనుటకే ప్రభుత్వము వారు చూతురు గాని, నైతికావజయమునకు వెరువరని తెల్లమగుచున్నది. నామినేటుడు సభ్యుల సహాయము గైకొని, తమ పంతమును నెలవేర్చుకొందురని, విశ్వాస రాహిత్య తీర్మానపు చర్య సమయమునందేమి, సామ్రాజ్య బహిష్కార తీర్మానపు చర్య సమయమునందేమి, స్పష్టమయ్యెను. సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమునందు జోక్యము కలుగజేసికొనగూడదని దేశ మొక కంత్యము గ నుద్ఘోషించుచుండ, మద్రాసు శాసనసభ అడుకు పెడచెవిబెట్టి ఎక్కుటి పాలనే బాడుచున్నది. జెనుకటికన్న నెక్కుడు స్వతంత్రులు శాసనసభలో బ్రవేశించినను, ఫలిత మొక్కటియే యగుచున్నది. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము చేజిక్కినగాని, ప్రజల కోర్కెలు నెలవేయని, నిర్ణయదేహముగ చాటవచ్చును.

స్వపరిపాలనము : పీలు ప్రభువుగారు
రీడింగు ప్రభువుగారు మద్రాసు హోమురాలు సంఘమువారి విజ్ఞాపనకు జవాబిచ్చుచు, ఇంగ్లీషు మంత్రియగు పీలు ప్రభువుగారిని విశేషముగ బాగడిరి. ప్రజాశయముల పట్ల పీలు ప్రభువు గారికి గల సానుభూతినిగూర్చి వీరు విస్మయించి జెప్పిరి. కాని పీలు ప్రభువుగారు లండనులో నిచ్చిన ప్రసంగము జూచిన, యిట్టి పొగడ్త కాధారము గనపించును. స్వపరిపాలనము విదేశీ పరిపాలన నకన్న శ్రేష్ఠమని, ఎల్లరును అంగీకరించెడి విషయమేగాని వేరుగాదు. బ్రిటీషువారి రిండరును దేవత లయినను, తాము స్వపరిపాలనమునే కోరవలసియు, స్వపరిపాలనము కోరుటకు కేవల బ్రిటీషు పరిపాలనపు లోపములే కారణము గావనియు, లజపతిరాయిగా రిటీవల స్పష్టముగ దెలిపిరి. వీరి యుద్దేశమును, సదయహృదయాలగు వారు అవహించు కుండజాలరు. పీలు ప్రభువుగారు మాత్రము, ఈ సూత్రము సంగీకరించుట లేదు. ఇక వీరు ప్రజాశయములపై నెటుల సానుభూతిపూరితులగు? స్వపరిపాలనావశ్యకతను సిద్ధాంత మనందయినను గౌరవింపజాలని పీలు ప్రభువుగారు భారతీయుల కోర్కెల నెటుల సఫలపరుచు బూనుదురు? పీలు ప్రభువుగారు ఉద్యోగధర్మములననే గాక, స్వభావధర్మముగ గూడ, నిరంకుశులని విదితమగుచున్నది. వీరిని నిరంకుశులని బలీకరించుటకు, రీడింగు ప్రభువుగారు కుపితులై క్రత్యుత్తర మొసగిరి గాని, సజ మమియో పీలు ప్రభువుగారి ప్రసంగము జెప్పకనే జెప్పుచున్నది. సివిలుసర్విసు యుద్యోగుల సేవాలాభము, ఇతర దేశములనుగూడ నున్నచో ఎంత లాభముండునో యని, వీరు విచింతించుచుండుట. పాపము హిందూ దేశమును సివిలుసర్విసువారి వశము జేయుటతో పీలు ప్రభువుగారు సంతృప్తి గాంచుటలేదు. ఇతర దేశములనుగూడ బ్రిటీషు పరిపాలనము క్రిందకువచ్చిన ఇప్పటికన్న బాగుపడునని, పీలు ప్రభువుగారి యుద్దేశము. వీరలంపు లెన్నడు కొనసాగునో గద! వీరిబోలు ఎంతకన్న లేకపోలేదు. తర్కి స్వపరిపాలనమున కర్హముగాదని, బ్రిటీషు ప్రభువులొక రింతకుమున్నే దెలిపియుండిరి. పీలు ప్రభువుగారు రెంత బాగడినను, సివిలుసర్విసు పరిపాలన ముపజయము గాంచెనను సంగతిని దాచజాలరు. స్థానిక స్వపరిపాలనమునందయినను సివిలుసర్విసు ఉద్యోగులు ప్రజలను సుఖిత్తుల గావించజాలక బోయిరి. మిగిలిన ప్రజలు జేసిన ప్రయత్నము లన్నిటికిని అడ్డుగులుచుండిరి. మార్గ సంస్కరణములను విఫలము గావించినది వీరే. నేడు మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు వర్ధమగునటుల జేయుచున్నదియవీరే. హిందూ దేశ ప్రభుత్వకోశము వట్టిదయిన నీ సమయమున, సివిలు సర్విసువారి మేజేయుచున్నారా? తమ కిధిక వేతనములు గావలయునని అడుగుచున్నారు. ఇట్టి జారిని హిందూ దేశమున నుంచుటతో సరిపోక ఇతర దేశములకు గూడ బంకవలయుననుట, ఎంత విచిత్రమో కనగొనవచ్చును. స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనపట్ల నమకు గతవత్సరమునందున్న ఉత్సాహము నేడు లేకున్నదని, పీలు ప్రభువుగారు సూచించిరి. పూర్ణ స్వపరిపాలనము గావలయునని కోరుట, పీలు ప్రభువుగారి కసలే యిష్టములేదు. వీరి యిచ్చయే కొనసాగునడల గడువు కాలుమునకు పిమ్మట గూడ హిందూ దేశమునకు వీరెక్కుడు సంస్కరణముల బ్రసాదించుట కంగీకరింపకు. భారతవర్షము అతిత్వరముగ సభివృద్ధి జెందుచున్నదని పీలు ప్రభువుగారు కలదుచున్నారు.

గాని, ప్రజల కిది ఏమాలము గనుపించుటలేదు. సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టబడిన తరువాతనే, అధిక సంకటములు గూడ సంభవించుట, హిందూ ధర్మ దురదృష్టమున వీరంగీకరించుచున్నారు. అధి సవేశరాజ్య - భారతీయ సమస్య కలదని వీరంగీకరించెదరు. అది ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్స్లో నీ సమస్య కలహార మయ్యెనని పీట ప్రభువుగారు తెలిపి పొలిసిగతులు కా భార మా గనుపించదు. అధి సవేశరాజ్య భారతీయ సమస్య, వెనక నెంత ప్రేమముగ నున్నదో ఇప్పుడును అంత ప్రేమముగ నున్నది. ఉపశమన వాక్యముల బలుకుటవలన లాభ మేమూత్రము గలుగబోదు. సర్ విలియం విక్టోరియ గారు అధికారులలో నిరంకుశులని భారతీయు లెరుగుదురు. వీరు సయ్యము, ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానమును సమర్థింపలేకబోయిరి. పీట ప్రభువుగారికిన్ని వీరు ఎక్కుడు సమ్మతముగ వచ్చుటచేసెదరు. సంతతి సంపద వచ్చును. బ్రిటిషు పరిపాలనమును వీరెంతబోగడినను, దానియందు లోపములుగూడ పెక్కులుగలవని యొప్పుకొనెను. కరిపాలనము మిగుల వ్యయ కరిమియు, విలీన భార వల్లభకమునయు, భారతీయుల కున్న దోష్టముల నిచ్చుటలో మిగుల విఫలము నహిందూజాతి సయ్య, భారతీయుల సద్భావమును తాము శంకించుచుంటిమనియు, వీరి యొద్దేము ప్రకారము ముఖ్య లాభమేమి? ప్రజాసామాన్య జేమమును పెంపొందించుటయేనట. ఇదియు వాస్తవము గాదని, సర్ విలియం విక్టోరియగారి వాక్యములవలననే గ్రహింపవచ్చును. ప్రైమరీ షిక్షకు తాము వ్యాపింపజేయలేదనియు, వ్యవసాయమును వృద్ధిజేయ లేదనియు, ప్రజలను సెన్సెమునందు గాని కరిపాలనమునందు గాని సుశిక్షితుల గావించలేదనియు, స్థానిక స్వపరిపాలనమును తాము పెంపొందింప లేదనియు, ప్రజలకు స్వపరిపాలనము నందు శిక్షగలప లేదనియు, భారతీయుల జ్ఞానసౌక్యము కనిగొనలేక, వారి హక్కుమును గ్రహించక, ప్రజలలో సంబంధము లేని కార్యనిర్వాహకవర్గమును సృజించితిమనియు, సంఘసంస్కరణమున కెమి కార్యకర్తలభ్యుదయమున కెమి తాము తోడ్పడిలేదనియు, సర్ విలియం విక్టోరియగారి పుడు విచారణచున్నారు. వీరి ప్రతిపాదనముబట్టి జూడ, ప్రజాసామాన్యమునకు నిజమగు మే లెద్దియు గలుగ లేదని దెలుపవలసివచ్చును. సర్ విలియం విక్టోరియగారికి, హిందూజాతిమునం దన్నప్పటికన్న ఇంగ్లండుకు వెదిలినపిమ్మట సత్యము బాగుగ దృగ్గోచరమయినట్లు గనుపించును. ఇది కొంత నయమే. ఎప్పుటి కియునని జ్ఞానోదయము గలుగుట మంచిదేగద. పీట ప్రభువుగారి ప్రగల్భములకు, విక్టోరియగారి ప్రసంగము పూర్ణ ప్రత్యుత్తర మొసగుచున్నది. వేరు విమర్శనలలో బనిలేదు.

దేశీయవైద్యము

దేశీయ వైద్యముగూర్చి విచారించుట కేర్పడిన విచారణసంఘమువారు, తమ రిపోర్టును ప్రచురించి చాలకాలమయినది. దీనిపైను ప్రభుత్వమువారేను చర్య దీసికొనరొ యింతవరకు దెలియలేదు. నిన్నటిదినము మదరాసు శాసనసభలో ౧౩ జూలై ౧౯౧౯. కృష్ణారావు వంతులుగారికి బదులు

జెప్పుచు, ప్రభుత్వమువారు కొన్ని సంగతులను ఒకటి పెట్టిరి. విచారణసంఘమువారి రిపోర్టు అనుభవజ్ఞులగు నిరువురు ఇండియను మెడికలుసర్కిసు అధీనరుల అభిప్రాయముకొలకు వంకబడెనట. పీర్ల వంకరకును గోకులాప్తమికిని సంబంధమును కలిపినట్లు, అయ్యచేసిన వైద్యముగూర్చి అల్లోపాతిక్ కాన్ఫరెన్స్ లో భిప్రాయమున కెట్టి విలవయుండనో యాహించవచ్చును. ఇది మంత్రగారి యిష్టము. పీర్లరుల అభిప్రాయము మంత్రీకరించెను. వారెమని భిప్రాయ మిచ్చిరో దెలియదు. కాని, మంత్రీగారు కొన్ని తాత్కాలిక సూచనల గావించిరి. దేశీయ వైద్యపాఠశాల నొకదానిని తెరచెదరట. దీనియందు పాశ్చాత్య వైద్యమునందు ముందుగ సుశిక్షితులై దేశీయవైద్యమును గూడ చదివిన వారి నొకరిని ఉపాధ్యాయులుగ నియమింతురట. వీరుగల అయ్యచేసిన, యనానీ, సిద్ధవైద్యములకు మూడింటికి మగ్గురు ఉపాధ్యాయులను నియమింతురట. మద్రాసు మెడికలు కళాశాలలో వైద్య చక్రీయను నూతన విషయము నేర్పబడును. దీని యందు దేశీయవైద్యముగూర్చి గూడ వివరింపబడును. దేశీయవైద్యము వాడెడి మూలకలనుచేర్చి ఒక మ్యూజియములో నుంచెదరు. వీరిని కృత్రిక శాస్త్రజ్ఞులు పరిశోధించెదరట. దేశీయవైద్యులను కలెక్షించి వారికి లైసెన్సుల సుసగుటకు లైసెన్సుంగు బోర్డు నొక దాని నేర్పరచెదరు. వీరి చేగుర్తింపబడిన వారిని క్రొత్తవైద్యాలయములలో నియమించుటకు స్థానిక సంఘముల కనుజ్ఞనిచ్చెదరు. ఈ సూచనలవలన నెంత వ్యయ మగునో, వీరిని కొనసాగించు టులో ప్రభుత్వము వారు విచారించుచున్నట్లు. రాబోవు సంవత్సరపు బడ్జెటులో దేశీయ వైద్యపాఠశాలను దెరుచుటకు ధనమొసగవలయునని, స్థానికమంత్రీగారు గోరెవరట. అంతిమగాని, రేపటి మార్చి నెలలో ప్రవేశపెట్టబడెడి బడ్జెటులో, నెట్టి ఏర్పాటును చేయలేదని తెలియచున్నది. ఇందునుబట్టి త్వరలో సదుపాయము గలుగు మార్గము గనుపించదు. వీరి సూచన లెంతవరకు లాభించునో, దేశీయ వైద్యభివృద్ధి కెంతవరకు తోడ్పడనో చూడవలయును.

బాల్లవిను మంత్రివర్గము

ఎన్నికలలో సభిక సంఖ్యాకులను తమవత్తును సకు సంపాదించ లేకబోయినను, బాల్లవిను మంత్రివర్గమే వార్ల మెంటు సభ జనవరిలో గూడువరకు నిలిచియుండునని దెలియచున్నది. బాల్లవినుగారి నిశ్చయము అంగ్లదేశి సాంప్రదాయములకనుగుణ్యముగ నున్నది. లిబరలు లేబరుపక్షములు గలిసిన, తమయిచ్చను నెలవేర్చుకొనట దుర్లభమని బాల్లవినుగారికి దెలియును. కాని, లేబరుపక్షముయినను విడిగవరిపాలింపబడదు. లిబరలు లేబరుపక్షములు గలిసిన పరిపాలనము జరుగవచ్చునుగాని, ఉభయుల కలయిక సాధ్యమగునని దోచును. ఏవత్తుమువారును పరిపాలనాభారమును వ్యధముగ నిర్వహించుకొను స్థితిలో లేరు. వార్ల మెంటుసభవారి నిర్ణయము కొంతై బాల్లవినుగారు వేచియుండుట సంభావ్యముగనున్నది. వార్ల మెంటు సభ గూడినపిమ్మట నేమిజరుగునో నిశ్చయముగ జెప్పవీలులేదు. కాని లేబరుపక్షమువారు పనిలేని వారి క్షేమ గూర్చి చర్చను దీసికొనిరాక మానరు. దీనిని పరిష్కరించుటకు కన్ఫరెన్స్ పక్షమువారేను జేసెవరిని యాడుగక మానెను. ఇందుకొంతై వాణిజ్యరక్షణ పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టెదమని, కన్ఫరెన్స్ పక్షమువారి కిముందు దెలుప సాహసింపరు. ఏలనన లేబరులు లేబరుపక్షములవారు

గలిసి వీరి యాటలను సాగని గురు. ఈపద్ధతి దప్పిన, కన్ఫరెన్స్ పక్షమువారికి వేరొక మార్గముండజూచు. అందుచే బాల్లవిను మంత్రివర్గము రాజీనామా నీయవలసి వచ్చును. అట్టితర, రాష్ట్ర మాక్ నాల్గుగారిని మంత్రివర్గము నేర్పింప వలెనని సాంబాముడు కోరవచ్చును. అందుకై లిబరలు లేబరు సంఘముగ మిలోపుగ గురువలెను. భావి కరిణామ మెటులుండునో చూడవలయును. బాల్లవిను ప్రభుత్వము మరికొంత సామునటకు జీవించుట మాత్రము నిశ్చయము.

డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారు

డాక్టరు వరదరాజుల నాయుడుగారి నిర్బంధమునుగూర్చి టి. ఆదినారాయణ శెట్టిగారికిగిన క్షేమము, ప్రభుత్వమువారిచ్చిన జవాబు జూచిన, దేశభక్తుల జన్మస్వాతంత్ర్యముల కెటుల భంగము కలుగుచున్నదో తెలుపదురు. డాక్టరు వరదరాజుల నాయుడుగారు ఉత్తమపాలెములో జరిగిన కాన్ఫరెన్సుకు అధ్యక్షత వహించునెడల శాంతికి భంగము కలుగునని ఎం.సి. అధికారులు వారిపై 144 శెక్సునును ప్రయోగించిరి. కాని, వారు ప్రజల కోర్కెనల్లంఘింపక అధ్యక్షకోపన్యాసముచ్చిరి. ఫలిత మేమయ్యెను? అధికారులుతలదినముల శాంతి కెక్కడను భంగము గలుగ లేదు. ప్రజలు వారి ప్రసంగమును శాంతిచిత్తులై వినియుండెరి. అధికారుల యాహలీ కీరున విఫలమయినను, నాయుడుగారిని శిక్షించి నిర్బంధమున నుంచిరి. ఇందుకు ప్రతిష్ఠ దప్ప వేరు కారణము గనుపించదు. ఇప్పటి కయినను, ప్రభుత్వమువారు తమ పొంబాలును సవరింపకొని నాయుడుగారిని నిర్బంధవిముక్తుల గావించుటకు మారుగ, తా మందుకు బూనుకొనమని నిన్నటి దినము జవా బిచ్చిరి తమ మనాపల్లి జయిలులో నాయుడుగారు జబ్బుచే బాధింపబడుననియు, మధుర జయిలులో నున్నపుడు వీరిచే రాగిసిండి విసిరించినయు దెలియుచున్నది. ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానముక్రింద, దేశభక్తుల కెట్టి కష్టములు పాటిలుచున్నవో జూచిన, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి యత్యంతావసరమని కిరతలామలక మగును.

సాక్షి వార్తలు

రాకపోకలు:— మద్రాసు డిస్ట్రిక్ట్ కేసుల కమాండరు ఆఫీసర్. వేదరు కేసుల కేసుస్పీకరు, హైదరాబాదు ప్రభుత్వగార్ల యాదినారాయణ మెట్టపాటికొ మెయిలు కోరచ్చిరి. హైదరాబాద్ డిప్యూటీ కమిషనరు కేసులను ఇ. టి. హెచ్. ప్రెస్ నుగా శిమిదయమన బొంబయ మెయిలులో పచ్చిరి.

గ. రి. వి. ఎన్. కృష్ణగారు, రాత్రి బొంబయ మెయిలులో కలకత్తాకు ప్రయాణమై జరిరి. సర్. ఎ. సి. టి. మంత్రిశాసనసభకు తంజావూరునకు, సి. డబ్ల్యు. ఇ. కాటక గారు తిరుచిరాపల్లికిని జరిరి.

కాన్ఫెరెన్స్ పీటు సభ్యులు సర్. ఆచార్యుడే తురకార గారు నిన్న రాత్రి బోటు మెయిలులో నాగపట్నము కల్గిరి.

భారతీయసభ సభ్యుడు ఆంబెబర్ రావుబహదూర్ టి. రంగారావును గాడు, ఇండియన్ లా కమిటీ సభ్యులు ఎన్. ఎన్. పాట్నాయకుడు నిన్న రాత్రి నెన్నులసిండి బొంబాయి కల్గిరి. సర్ వాజి ఇస్మతుల్ ములుగుగారు తంజావూరు కల్గిరి. సర్ వాజి ఇస్మతుల్ ములుగుగారు కోయంబూరు కల్గిరి. రాజశ్రీవత్ కృష్ణ ఇస్మత్తులు కేసులుగానండి దివాన్ హమూర్ టి. కేసులవారయిన నాయుడుగారు తూర్పుతీరము జిల్లా లను తిరభిక్షములకై నిన్న రాత్రి వచ్చెను వానంజేరులో చెన్ను తుండిరి కల్గిరి.

ప్రతిపక్షమున నుండి

యన్. సత్యమూర్తిగారు లామెంబరు రిజల్యుషన్

పేరు:-

(1) (ఎ) ఇ. పీ. యం. కౌన్సిల్ మేంబర్లకు సంబంధించిన అడ్వోకేటు జెనరలుగారి సహాయము లేకుండా ప్రభుత్వమువారు న్యాయశాఖలో గాంతు గాదు యెవరినీ కలవరానికి పంపరాదు?

(2) ఈ విషయమున కౌన్సిల్ మేంబర్లతో సంబంధించి రా. వారి అభిప్రాయము?

(3) ప్రైవేటు పార్టీలకు ప్రభుత్వము అడ్వోకేటు ప్రభుత్వమునకు కేసును నిర్వహించుటలో సహాయము చేసే టుల నిధిలో ముద్రామునకు ఆచారము గలదా?

ఉ. (ఎ) ఈ కేసుయొక్క క్లిష్టత (ప్రామాణ్యము నుండి యు, అందు కేరీయన్న వివిధములైన వారందరి యు, యా కేసును అడ్వోకేటు జెనరలుగారి కప్పటికప్పుచు, యీ కేసును తియారు కేసులలో ఆ విషయము లన్నియును దిద్దినవారి సహాయము చేసిన ప్రభుత్వమువారు తలపడిరి.

(2) లేదు.

(3) లేదు.

అంటు సత్యమూర్తిగారు సమీపించి ప్రశ్నించెను:- అట్టి కేసులలో మేంబర్లు కౌన్సిల్ మేంబర్లతో సంబంధించి గాదా?

లామెంబరు గారు:- కౌన్సిల్ మేంబర్లు తమ ప్రాంతాల్లోనే ఉన్న కేసులలో మేంబర్లుగాని, మేంబర్లుగాని కేసులలో గాదు. ఈ విషయమున అయినా మేంబర్లుగాని కేసులలో గాదు, అయినా సర్వీసును యిచ్చుచున్నవలెనా మేంబర్లు లేరని.

యన్. సత్యమూర్తిగారు:- ప్రభుత్వమువారు ఒకటి చేసిన పట్టిక అట్టి రెండు విధములైనవి తరఫునందరూ?

లామెంబరు గారు:- నేను ప్రేమించు కేసులను కచ్చితము, ప్రశ్నకు నోటిను గావలెను. ప్రశ్నకు సరియైనది సమగ్రము.

సత్యమూర్తిగారు:- ప్రామాణ్యము ప్రకారము ఇంత రహస్యము అడ్వోకేటు జెనరలును, యెండ్ ప్రైవేటు కేసును కౌన్సిల్ చేసి దానికి హామీ గవర్నరు ప్రభుత్వమువారు కేసుల యందలి మేమో అనుగ్రహించు?

లామెంబరు గారు:- ఈ విషయమున కొన్ని చట్టములు గలవు ఏదైనా పెడకేసు కచ్చితము అట్టివానిలో అడ్వోకేటు మేంబర్లు ఆచారము గలదే. అడ్వోకేటు జెనరలును సంపర్తి. యే యిట్లు చేయబడెను.

ప్రైవేటు జడ్జీల సంఖ్య

యన్. సత్యమూర్తిగారు:- ప్రైవేటు జడ్జీల సంఖ్య పెక్కుగానే ఉన్నది ప్రైవేటునుండి యేమైనా మూల ప్రభుత్వమువారి కేసునా?

ఉ. ఇంతవరకు అధికారి రిపోర్టు యిట్టి మానవము గాని ఉపదేశించెను.

సత్యమూర్తిగారు:- సమీపించి ప్రశ్నించెను తక్కువ భాగము నూనెనా లేదు లేదు బడిగా యిం యింకా ఇద్దరు జడ్జీ లింకను గావలెను నూనెనబడినటుల ప్రభుత్వ తరఫున బడిన

దేశీయ ప్రద్యుత్పత్తులు

ఈ రామ-రామగారి, కేశవ ప్రద్యుత్పత్తుల అభివృద్ధి 1928 24 బడ్జెటులో యేర్పాటుచేయబడిన యింకాగా, అట్టి కేసులయిన లేదనియు, యీ విషయము రిపోర్టు చేయబడిన విషయ దిన కమిటీర్యము 1191 రూపాయల యేర్పాటు చేయబడినదియు ప్రభుత్వ తరఫున మిగిలినది.

పరిశ్రమల చట్టము ప్రకారము, పరిశ్రమలలోను కే. నూర్తిగా - యింకా మూర్తి వాడుతున్నారను, సామి కేంకలా చలించి గా ను ఎన్నుకొనబడినది ఫలితమున అభ్యుత్పాదక తెలియపరచెను.

ఏ. రం. వాఫం మొదలగు గారు ఈ క్రింది తీర్మానమును సమంజసు అభిరుచి ఉపసాదించియొందెనా ఈ క్రింది తీర్మానము శిరు వచ్చునా?

లామెంబరు సమీపించి ప్రశ్నించెను ఈ విషయము యాపమున సేపురచి చట్టమున నుండి గాని 1882 రెని న్నూ 21-7-1922 - టి ప్రభుత్వపు బుత్తులను ప్రభుత్వము వారు అనుబంధం పెట్టెను.

ప్రభుత్వమునకు గా. వి. ఆర్. వాత్సగారు ప్రభుత్వ తరఫున.

ఈ చట్టమునకిది పేరు మోటుకు పెట్టగా, మొదలగు గారి తీర్మానము అంగీకరించబడినది.

81 మంది అసెంబలమున 14 మంది ప్రతిపక్షమున వోటు చేసిరి, ప్రతిపక్షమున 14 గురిగాను మిగిలిన మంత్రులు న, రామవారు రామవారు గలరు. తీర్మానము అంగీకరించబడినది అభ్యుత్పాదక తెలియగానే కరకాళ్యమునా కావించబడినది.

అత్యధుత్తమ గుప్తారంభ ప్రదర్శనము

శ్రీమైసూరు మహారాజగారి పోషకత్వము కింగ నున్న గుబ్బి శ్రీ చెన్నబసవేశ్వర ద్రమాటిక్ కంపెనీ ఆఫ్ మైసూరు వారు

వారి నాటకములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన నాటకములలో నొకటగు

మహాత్మాక బీరుదాసు నాటకమును

కన్నడభాషలో ముక్త్యాలపేట పోలీసుస్టేషనువద్దనున్న పాలెసుధి యేటరులో 15-12-23

తేది శనివారము రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రదర్శించెదరు.

చెన్నపురి పాఠశాల దరు వచ్చి తగు ప్రోత్సాహము సగగోరెదము.

ఎన్. నాగేశ్వరరావు.

వినోదరత్నాకర జి. హెచ్. వీరన్న,

మేనేజరు.

(ప్రతినిధి)

ఉత్తరసర్కారులో ప్రఖ్యాతిపొందిన నటులచే నటకరీతిపబడిన

ఆనందగజపతి నాటక సమాజము

(15-12-23) కాకినాడ కృష్ణాలిలాస్ హాలులో

గయోపాఖ్యామున

శ్రీమత్ బి. రామారావుగారి దండవత్తు.

ద్విభాష్యం గుబ్బిరావుగారు - గయంతు

రామప్రోత్సాహ సర్వకారాధ్యక్షులు - కృష్ణ

తేలు - రూ. 2, 1-8-0

పుల్లిపూడి సూర్యనారాయణమూర్తి

కాకినాడ.

నోటీసు

కాకినాడకు వచ్చిపాటి అప్పారావు, మమగ - రగు చీకట్ పిచ్చయ్యగారి ప్రోత్సాహంతో కాకినాడ విశాఖాది యిప్పటికి పూజా. వారంరోజుల క్రిందట నాయులతోనుండి పల్లి పోయి 7వ పిచ్చయ్యగారి యింట్లో వుంటున్నాము. మరొక చీకట్ పిచ్చయ్యగారు కాకినాడలో స్వంతంగా వారం పెట్టించి సుదకు వ్యాపారం కయుగా మిమ్మతో కాకినాడలో 30 మంది వచ్చి పిచ్చయ్యగారు అగ్రతల్పాలకును పోషకలైన క్రయశ్రీలలో వుండియున్నాము. నా కాకినాడకు వచ్చిపాటి అప్పారావు చేసిన రుణములను అప్పారావు అప్పారావు అందు బ్రతుకు అనుకూలం పెట్టి తమ వ్యాపార సంబంధము లాభిష్టమునకునే నేనుగాని కా అప్పగిని కా మిగతా కొమ్మలనుగాని జవాబుదారి చేయవలసిన్నది అట్లు జరిపియెడల కాకినాడ అప్పారావు ఒక్కడే తన స్వంత జవాబుదారు కాగలవని యిందుకల యావృత్తికి తెలియగలదు అను ప్రయత్నము చేసెడి.

తెలుగుదేశం } నందిపాటి నరసింహం
6-12-23 } మునిపల్లె కంట్రాక్టరు

రజబన్సీ

గుర్తికలు తెలము

ఈ అమూల్యమైన గుర్తికల పూర్వము బహుశా ది భార్యగల పట్టిపాడునాలు ఉపయోగించెనాడు. ఈయోగమును చాల ప్రయోగంతో సుపాదించి ఈయంగును తయారుచేసితిమి. రజబన్సీ పూర్వము పిచ్చయ్యగారు మొదలుగా పూర్వమున కలిగించెను. వరములను బహుశా పిచ్చయ్యగారు, స్వప్నమున, శ్రీభక్తము, మూత్రముతో కలిపి పూర్వమున మొదలగునవి తప్ప గుణమును, మామూత్రము, తెలమునా దిన తక్కువ గుర్తికలకును బలత తుల్యగను, యవ్వకంతులకును లేదు. ఈ బలముతో కేసు ప్రభుత్వముతో యిట్టి అగ్రయ్యగారు గుణమును పన్నది. అది సామాన్యముగా దొంగులు అతిదుర్భలము తెలిసికొని గోరువారు వ్రాస్తే తెలుసుకును.

ఒకవారి తెప్పించిన దానికంటె మిగిలినది.

రజబన్సీ 20 గుర్తికలు రూ. 5-0-0

రజబన్సీ 1 బొప్పి తెలము రూ. 5-0-0

వి. వి. చార్మ ప్రత్యేకము. ముందున్న కొన్ని ఉధము ముందులో పంపబడినది. మూలప్రాయము ఉత్తరమును మిక్కిలి రహస్యముగా ముంచుకును.

రజబన్సీ అప్సెసు

కె. జనరల్ ముక్త్యాలపేట, మద్రాసు

పుష్కరిణి

వివిధ విషయకమగు

నాకమానపత్రిక

కలవాడలో త్వరలో వెలువడును

సంపాదకుడు. పండ్లంగి రామారావుగారు

చందా సం 1 ముసకు రూ. 3-0-9 లు మాత్రమే

నోటీసు

ప్రొద్దుటూరు డి. మునసబు కోర్టులో

1928 సం. రం. అనర్. నెం. 825 కు

వాడు:- 1. కింగ్. వెట్టి నువ్వుయ్య, 2. కింగ్. వెట్టి వెంకటసుబ్బయ్య, 3. కింగ్. వెట్టి పెద్దరామయ్య, 4. కింగ్. వెట్టి చిన్నరామయ్య, 5. రి. నయ్యయ్య గార్తీయక వీరశంధి నువ్వుయ్య, 6. మిట్టా రావన్నయ్య, వైశ్యులు, వ్యాపారం సాగి ప్రొద్దుటూరు.

ప్రతివాడు:- పతంజలి గో. దరావు, తల్లిడికేరు నెం. కో. బరావు సాగి కేసులకు యలాభా క్రిష్ణాపురము చిత్తూరు డి. మునసబు కోర్టు ఇలాకా.

ఈ సెషన్లలో వాడులు ప్రతివాదిలయిన అనుగ్రతం పంపించి తెలుపిన రూ. 784-10-0 లకు దావా బాధించినవాడు. విచారణకుగాను అఖియరు వాయిదా 20-12-28 తేదికి చేయబడినది. సదరు వాయిదాలోని ప్రతివాది ఖుద్దగారి కేసులకు మూలముగా గాని వాడులు కానంటు యిప్పువార్త గా దిక్లెవ చేసి దావా తీర్చిదిద్దబడినది తెలియచేయవలసింది.

కె. ఆనందరావు,

వాడుల వకీలు.

బందరు డి. ము. కోర్టులో

O.S. 485/09 E 201/43

Between

వాడు:- శ్రీరాజు కాగన్న వాయుడు బహద్రుర వివాదముగారు వగైరా

and

ప్రతివాడు:- మి. మొహమ్మద్ వగైరా

వాడులదిరవున సడవు అనునవియ్యి యీ సెషన్లలో వారంటువరఖాస్తు బాధించునట్లుగా అందువయిన ప్రతివాదులకు నోటీసులు పుత్తయ్యలయ 2 వ ప్రతివాది మి. మొహమ్మద్ వగైరా యిప్పువార్త నోటీసులు చేయించినది కనుమరచుచున్నాము అందుకు అనుగుణ్యముగా ప్రమోదించవలసిందిగా కోర్టువారు పుత్తయ్యలయ 2-15-12-28 తేదికి వాయిదా చేసినారు గనుక సదరు 2 వ ప్రతివాది మి. మొహమ్మద్ వగైరా పయినివయ్యయి అతే 15-12-28 తేదికి వాయిదాలోని వాయిదాలోని అ. గా 215-12-28 వ గల 10 గంటలకు బందరు డి. ము. కోర్టులో హాజరు అవ్వవలెను. లేనియెడల అతిని యిప్పువార్త పి. కి. అను అగ్ర పుత్తయ్య యిచ్చుకునని యిందుములముగా తెలియ చేయవలసింది.

వి. నరసింహం

వాదిరవు వకీలు 12-12-1928.

దేశ వార్తలు

బ్రిటిషు ఎన్నికలు

దాని తరువాయి

బార్నిక్ల గారు ప్రభుత్వమును సాగించెదరు

లండన్, డిసెంబరు 12:—ఉదయం 12-45 బ్రెన్సుక్రి

కానితేలిక ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—

పార్లమెంటు జనరలి కల తేదీని సమావేశమునకు బార్నిక్ల గారు ప్రధానమంత్రిగ నుండి కృతజ్ఞతను సమర్పించెదరు మంత్రివర్గము సమావేశమగుట

అస్మిత్త గారికి బార్నిక్ల గారు అరగంట మాట్లాడిరి. అంతకు తరువాతను బార్నిక్ల గారికి కేయూఆర్ జోసగద మనిరి. యథాప్రకారము బార్నిక్ల గారు రాజ్యపాలనమును సాగించును.

ప్రధానామాత్యుని ప్రస్తావనలు

పార్లమెంటు సమావేశ మగునకు ప్రధానామాత్యుడైన బిని స్వీకరించు యందెడలని అస్మిత్త గారికి బార్నిక్ల గారు మాట్లాడిరి. తరువాతను సూర్యులు ఏమియు ప్రస్తావించలేదు.

ఈసరి నిమిత్తమే రాంసే మన్యోల్ల గారికి కూడ బార్నిక్ల గారు మాట్లాడిరి.

కార్మికులు చేయగలుగదని

బార్నిక్ల గారి కనుక జరల అధికారమున స్వీకరించిన పరిణామమును కనగ్రహముగా కార్మికవర్గమువారు ప్రస్తావించెద రనుకొనుచున్నారు. యూనియన్లు ఏమి చేసెదనని తెలియ గోరెదరు. దానిని జూచుకొని లిబరల్స్ సహాయము చేయుట యను ప్రభుత్వము నోడించుటకును చేయవలసినదని చేసెదరు.

పోర్చుగీసు అతివాదులు

అధ్యక్షుని మందిరిమును ముట్టడించుట

లండన్, డిసెంబరు 11:—ప్రభుత్వమును జూట్టుటకు అధ్యక్షుని మందిరిమును అతివాదులు ముట్టడించిరి. కావలివారు అతివాదము పారద్రోలిరి. పరిస్థితులు స్థిరముగ నే యున్నది.

బ్రిటిషు కార్మికవర్గము

సావియట్ల భయము

లండన్, డిసెంబరు 11 రాత్రి 11-55:—బ్రెన్సుక్రికా నిలేఖరిగానుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు: బ్రిటి కార్మికవర్గము ముఖ్య సావియట్లను సంతరించుచున్నది లాపల కార్మిక ప్రభుత్వ మేర్పడిపోవునోయని భయపడుచున్నాడు. కార్మికవర్గము ఏ కన్యకృతీత్రా లిబరల్స్ వచ్చిన కానుండు సమయమునకు మాస్కోతో సంబంధ కేర్పరచుకొనెదనని కార్మికము తెలియ జేసినను కార్మికము రాజ్యాంగప్రకారము అధికారమున నుండుటకు ఏ కష్టము మేలని సావియట్లము తలంచుచున్నాడు.

రహస్యపు టొడంబడిక

అంగ్లోపరాసుల ఒడంబడిక

లండన్, డిసెంబరు 12:—ఉదయం 12-45 ఎన్నికలకు కొద్దికాలము క్రిందట అంగ్లోపరాసులు ఒడంబడిక: చేసిరిని రినియు దాని వివరణించి యారు పరిపాలనములో గ్రేటు బినిస పాల్గొనెద ననియు, నైన ప్రజలము ప్రాంతములో కలతలను ఉద్దేశ్యమును కడలు కొంటిని ప్రాంతము తెప్పించియు, జర్మను రీతివలెను కష్టపరిహారములు 100,000,000 పౌండుల కింది రినియు తెల్లముండి బయట తెరవ వార్తలు విజయ గాదని బ్రెన్సు క్రిక తెలుపుచున్నది.

వ్యవసాయము

ఇంగ్లాండులో వ్యవసాయమును నిర్వహింప జేయుటకు కష్టములు వచ్చునని తెలియ గోరుచున్నాడు.

నష్టపరిహార విచారణ

అమెరికనులు పాల్గొను విషయము

లండన్, డిసెంబరు 11: రాత్రి 11/55 జర్మనులు ఎంతోకష్ట పడుచున్నారను నీయగలతో కనుగొనటకు నిశామి పునః ప్రత్యేక అధికార ప్రజ్ఞాబంధమును అమెరికనులు పాల్గొనెదనని తెలియ మున్నది. దీనివలన కాలాభిమా పొందు ననుచున్నాడు.

గూఢచారినిగ పనిచేయుట

హంగరీ ప్రభుని అరస్టు జేయుట

జెక్సులపై కుట్రబున్నట్లు

లండన్, డిసెంబరు 11:—రాత్రి 11/30 బ్రెన్సు క్రికానితేలిక ఇట్లు ప్రేమనండి తెలుపుచున్నాడు:—హంగరీ యా ప్రభుత్వము తరపున హంగరీవ: శత్రుత్వము జెందిన గొప్ప యి:టి.ప్రీ—(కన్య) గూఢచారినిగ నుండిన అరస్టు జేసిరి.

ఈమెరమును 24 జనవరియినా పాలనములో నున్నది. విప్లవ కారినిగ యట. చాల కాలము నుండి ఈమెకు అనుమానము కలుగుచున్నది. కావున చున్నారట జెగ్లావియా రిపబ్లికనుండి: ప్లావాకియాను విడదీయుటకు పోలికువారు, అంగరీవ:లను జేయించునట్లు కలెక్టు సంబంధించిన ఉత్తరములు ఈమెచే వ్రాయబడినవి. అవి క్రాకో బ్యాంకు కార్యాలయములో స్పీటుచేసి పై పేరు వ్రాయబడినది. అవి ప్రభుత్వముచేతికి దొరికినవి. విప్లవాద రహస్యము తెలిసిపోయెను

కౌలిఫేటు

అమెరికనుల అలీగారి యభిప్రాయము

లండన్, డిసెంబరు 11:—అంగ్లోపరాసుల అగ్రానుకూలమైన మోషెస్ నిండెను అమెరికను అలీగారు ఖండించిరి. భాల్లిఫారు సూచించునట్లును కాంతిపరచుటకు యుక్తము. బాల్లియ నభవారు ఏదైనా చేయుట కీతీఖత అగ్రానా, తానును విలిసి (వాసిలియర) ఇష్టము వలెను పాడవకుండ జేయుట కిష్టమేనని మనియు ఇట్టి సదుద్దేశ సహితమైన ఉత్తరమును ఇంత సంకుచిత భావముతో నిరీక్షణముగ వ్యాఖ్య మొనరించుట అశ్రద్ధకరమనిరి.

ప్రపంచములో గూఢచారిగ (కనీదిగ) ఉండిన విలిసింగ్స్టోక్ గారు చనిపోయిరి.

భారత దేశము-బ్రిటనుపాలనము

బ్రిటిషుపాలనావిమర్శకులు

సర్ విలియం విక్ సెంటుగారి ప్రత్యుత్తరము

లండన్, డిసెంబరు 12:—(బ్రిటనులోను, ఇండియాలోను అంగ్లోయులు, భారతీయులును, బ్రిటను పరిపాలనమును గూర్చి అక్షేపించుచున్నారని కెప్పి ఆ ఆక్షేపణలకు సర్ విలియం విక్ సెంటుగారిట్లు ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి.

కొన్నివిషయములపై దైన బ్రిటిషువారు ఇండియాకు మహాశక్తారమును జేసిరి. పరిపాలనములో సామర్థ్యమును, మర్యాదను నిలబెట్టుకొనెద ను భోగ్యదేశ్యము జేకాభ్యుదయమే గరమనది. వ్యాయమే బ్రిటిషువారి గమ్యస్థానము. లండన్ గొంతిరనము లేకుండ జేయుటకును, ప్రజలకు బాధలేకుండ జేయుటకును ఇండియాలో బ్రిటిషు ఉద్యోగులు యాదృచ్ఛిక వినియోగించుచున్నార. ఈ కష్టకార్యములను ముపాఖ్యలకు తెగించి, సంపాదములను కట్టకొని ఇండియాకు వచ్చి డబ్బును గూడ పోగొట్టుకొని అక్కడికిని తెగించి పనిచేయుచున్నారను. బ్రిటిషువారు భారతదేశములో పాలనము ప్రారంభించెను భారతదేశము దైన్యస్థితియందుండినదియు బ్రిటిషువారు వచ్చి విదగ జనసంఖ్య మెచ్చి విశ్వరమునో కులతూగుచున్నార. కొన్ని లోపములున్నవి. ప్రాథమిక విద్యావిధానమున ఈము విఫలమనోరథుల మైతివి. దీనికి కారణములు తగిలెంత డబ్బును ఖర్చుపెట్టి పోవుటయు కష్టపరచుమును నిర్వహింప జేయుటకు తగినంత కాలము ప్రయత్నించక పోవుటయు

బ్రిటిషువారు పనికి వచ్చినందున ప్రపంచములో స్థిరమైనదిగా పోవుటయు వారి పాలనములో ఆభరమున కలగ జేయబోవుటయు, ఒకవిధమకు స్థానిక స్వపరిపాలనమును ప్రజలబ్రేజ్ పోవుటయు, అయి యున్నది. ప్రపంచ స్వపరిపాలనమును తయారుజేయబోవుటకు రియొక కారణము. మనము భారతీయులతో దాని యును తెక్క చేయలేక నిగ్గుడ చారికగారు నేనుచున్నాను. వారి జ్ఞానము, కలకలమునముది సాగ్గర భవముతో వాడితి వనుచున్నాను. ప్రజలతో పాటులేకుండ నన్ను మట్టుకొనక, నామాలకాకి యను వటుల నిరంతరభాగికారమును చేలాయించు కార్యనిర్వాహక స్వముతో స్వరచితి మనుచున్నాను. కార్మిక వర్గము ననులించు, సంఘ సంస్కరణములను మనము అతినిదానముతో జాగ్రత్తతో నంటిమి. మన ప్రజల చాల వ్యయముతో గూడుకొన్నది. బ్రిటికన్యము అంగ్లో భారతీయులకు ఉన్నతోద్యోగము నిచ్చుటగా చాల అంగ్లో చేసినారము. వారి సదుద్దేశ్యమును అనవధముగ అంగ్లో చేయుతో జూచితిమి. వాటిని కష్టమేలేపోతిమి. దీనికి ప్రజాభిప్రాయము నిజముగ మనము ఆకట్టించియు చున్నారను. సామాన్యమునకు అకూలముగ నుండుటకే మనము ఇంకా పాలనము జేసినారము.

అవిదయమై మనము వించవలెయలేదు. భారతదేశ భావిభాగ్య దము మెట్లున్నను ముందు ఇకవచ్చువారి మునుచేసినగ కలెక్టు యు బికెట్టిగ నుండును. వానిని సహాయముజేసి పరిపాలనమును జరిపెదరు. భావికాలపు చరిత్రకారులు ఇండియాకు సామ్రాజ్యమునకును బ్రిటిషువారు గొప్పలాభమును కలగ జేసిరిని చాచును వ్రాసిపెట్టెదరు

పీపుప్రభుప్ర అభిప్రాయము

ఒకవిధమున అన్యభాగికారు పాలించుటలేక స్వను వాచే నిజమైన విద్యకలు. వాడుకలు తెను ఆభావము సంబంధించిన. ఇతరదేశీయులు మండికాతిలోనివారు పరిపాలనమును భవము కలవారు పాలించిపో లాభ ముండునని నానభిప్రాయము. దీనికి నిదర్శనము ఇండియాను నివిలువర్చిన పీపుప్రము తెలియు లేవు. వక్రమయ్యించిన సందర్భము గణించు, లోపములు లేవు.

ప్రాచ్యుత్తిచి నాగరక సంయోగము భారతదేశమును అనర్థకమని కొంద రనుచున్నార. ఇట్టిసంయోగము అనవధమే. బ్రిటినిది ప్రస్తావనలు భారతీయులకు సరిపడవని కొంద రుచు న్నారు.

ఇతర దేశీ మిదమదు నిడున్నంతగ నేను ప్రతిధి ప్రతిస్టానము మెచ్చినవాడను గాను. (సత్వ)

మనము భారతీయులకు స్వపరిపాలనమును కేర్చినిచ్చుచున్నారమని మనమై కొరవము. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము నిచ్చితి మేని భారతదేశ మంతయు బాగుండితి దంచున్నాను

భారతదేశము వారి కామిషనులందు ఎంతయు మందంజ చేసెను. తన ఇష్టము వచ్చినవంటి కాలవలెన సరుకులను భారతదేశము కొనుటకు ఇతరులతో మేప్పడిచి. రక్షణ కృత భారమును చాలెరకు బ్రిటనే భరించెను. నివిలు స్వయంగా భారతీయులను ప్రజలబ్రేజ్చుచు నే యున్నారము. దీనినిగూడ ఒక్క బ్రిటిషువారే ఇండియాలో నివిలు స్వయము 'బుట్టు' కొనుట జేదనియు భారతీయుల సహాయమును గొనియే భారతదేశమును పాలించుచున్నారని తెలియుచున్నది. సంస్కరణములు యద్ధాంకిరమున కల్గిన అధిక చిత్తులతో ప్రారంభమగుట విచారము ఇతర దొమియనులలో భారతీయుల నెటుల అదరించవలసి యున్నను సమస్య దీనితోనే ప్రారంభమైనది. ఇట్టివి జరిగిన సామ్రాజ్యసభలో దొమియను భారతీయులపట్ల ఎంతయు సానుభూతిని జూపి ఉపకారము జూపిరి. సామ్రాజ్యసభ్యులుగ నుండుటకే గాక భారతీయులు సమానముగ వ్యాఖ్యముగ ఆరింపఁదలెద ననిరి. బొంబయిలో 5 ఏ ద్దును సర్ కార్డి లాయరు ఒకటితో యోగ్యత కార్య భారమును నిర్వహించెననియు పీపుగారు నుడిచిరి.

బ్రిటను వాగ్దత్తము

భారతదేశమునకు కొన్ని అభిప్రాయములను బ్రిటను ఇచ్చెను. వాటిని అప్పించుకొనుటకు తెరచే ప్రయత్నము బ్రిటను సాధ్యము గాదు. పరిపాలనము చేయు బాధ్య గలవారికేటె ఇతరులకు సంస్కరణములను అతిక్రమించుక అనులలో బ్రెస్ ప్రమాదమని ఎత్తుకొ తెలిసెను. ఈక్రొత్త సంస్కరణములు యుండినో చెకుగునో ప్రజల బ్రేజ్చుదేనది. ఇదలో ప్రాతి నిరంతరభాగికారులకు పాలనమును సాగించుటకు పోలేదు. కలము నను నిరంతర నిరంతరభాగిక రక్షణమువారు తమ పద్ధతులను మార్చుకొనవలెను. దాని తెలివ్యలో మార్పుగొనుట నిర్వయించిరే అంత వారికి మండిదని విక్ సెంటుగారు నుడిచిరి.

రానున్న అఖిలభారత సాంఘిక
మహాసభ

కృత్-ప్రతిఃకు తాం సంపాదయదేతి గా ముద్రయన్యాయం
అపఠిక ఆ ద్రుభావణా వారమున కొకసారి వెలువడుననియు
నిన్న (12 వ తేదీ), శ్రీమంత కృష్ణమిడివాటి సత్యనారాయణ
గారు రాజమహేంద్రవంశమున ప్రభుత్వోన్యాయయొడుకు వ్రాసి
యిచ్చెను. మొదటిసంచిక గాంధీమహాత్ముని కిచ్చాడినమున అనగా
జూలై 18 వ తేదీని వెలువడినదయ్యెను. పెద్దాపురము వాస్తవ్యు
డగు వడ్డీ శ్రీరామమూర్తిగారు ముద్రాపకుడుగా నుండును.
(రంతివార్త)

చిటివో సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము

చత్వరముగారి బహిష్కర తీర్మాన మొడిపొవుట

నిరుపయోగమగు సవరణ యొక్క యంగీకరింప బడుట

సవరణకు అనుకూలురకన్నను, తట్టస్సులే ఎక్కువమంది యుండుట

జనరంగబడినతీత్యాము:—“లండనులో 1924 వ సంవత్సరమున జరగనున్న బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము నందగ్గమున ప్రభుత్వము ఇంక నేమాత్రము వ్యయము చేయరాదని సభవారు ప్రభుత్వము యొక్క సలహా ఇచ్చియున్నారు.”

అనుకూలరు:—40

పతికూలురు—7

తటసులు—53

శత్రుమూర్తిగారి తీర్మానము :—బండరులో 1923 వ సంవత్సరమున జరుగనున్న చిటిఘ సామ్రాజ్యప్రచర్యనమున ప్రభుత్వమువారు ఇంక ఏమాత్రము పాటగైకొన గూడదని సభవారు ప్రభుత్వమువారికి ఫలహా ఇచ్చుచున్నారు.

సినీ టీ తరువాయి

అబ్బాసు ఆలీ ఖాన్

అచ్చము అలికారు శిక్షికాచలం కెట్టిగారి సవరణను
 మూడు కారణములచేత అక్షేపించిరి. ఇంకొండునందు వృత్తి
 లేమిని పోగొట్టుటకు, కన్నర్యేటిపు ప్రభుత్వము ఇంపీయల్
 ప్రీఫరెన్సు పద్ధతి అచరణలో జెట్ట న ద్వేషించెను. బ్రిటిషు
 సామ్రాజ్యము నందలి జేజములలో విశేష మగు యాశివధార్మ
 ములకు గల వలయు వానిని గను స్వీకరణమునకై పనియొ
 గుంది పుత్రిమిని పోగొట్టుకొన్నదియు తమ ప్రజలకు జూప
 వలది యీ సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమును ఏర్పాటు చేయవలె నను
 నిశ్చయము. ప్రదర్శనము కన్నర్యేటిపు ప్రభుత్వము అధికారమున
 ఉన్నది. దానికి చలనకుబడి లేదు. లేమిపక్షము ప్రతిపక్షవర్గము
 కలిపి చలనము గానాండుగొనినది. ఈ సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము
 విధిచేతగలనందే యుత్సాహము లేదు. అట్టిసందర్భములలో
 హాజరవలయు సాల్కా ముగిన నిమిత్తము బాహ్యుర సేలేను. ఇది
 కమిషనరీకారము.

రెండవతారమును మన రాజధాని ఆర్థిక పరిస్థితులు నిమిత్తము యుపాధ్యక్షిరవహనం వచ్చుచి. మనమే ఎన్నియో వ్యాపకమును నిర్వహించుచున్నందున ద్రవ్యము లేకుండున చూచియున్నా ముఖ్యమంత్రి అట్లే యుంచుకొని. చేరునా రాను గ్రామస్థితియల జేరముల హెచ్చిపుచ్చుచును మనము కొరవల్లును వ్యయము లేని అధికారవ్యయము చేయులను కల్గియు వేరును. దాని సమాచారమును ఇచ్చి వినిపించుటను మాత్రము ద్రవ్యము లేకును.

భూవద వారణము అన్నిటికన్నను ముఖ్యమైనది. (బి
 బురుదువునవలదు ప్రవేశించు-పుడు అల్పకాతుల దేశములస్వా
 త్వవ్యవస్థను కొనియు, నాని సంకల్పార్థ మనయ బ్రతిమలు
 తులు ౧౦) 'మగ చాటి'. మనకు ఆకాష్టానములక సన్నిభు
 ననగాను ముచ్చటాణులను, మనస్వస్వయను మిగిలకుండలి
 నిజమునుగై ననుష్ఠించితిమి. ప్లాడస్యనందు మెనపొచ్చిమి
 మాయుడు ఇతరప్రాంతములందు మగవారు కేల కొలిది మం
 దు దృఢముల నుండే తమ పాణుల నిర్మించి వీరస్వర్గము
 నుండిరి. కాని యుద్ధము ముగించుగానే లరిగిన ఫలితమి
 తిన్నగా నున్న ఆకాష్టానము గాలి కెగిరిపోయినది. జన్మ
 కలు లోక విలోధులు మనమై మార్తులకు మారుకు మన మెక
 ది ప్రక్కను నిలిచి పోరాడితిమో, ఎవరికి సహాయమొనరిమో
 గాకే మల నవహించుచున్నది. అల్పకాతులసంరక్షణ య
 లోను స్వతంత్రము అనియు మొదలు చివరకునుండిన మాట
 లు ఇప్పుడు ముగియెను. ఇంతిప్పుడు వారికపకర్తి నాపాది
 నుండిరిక ఎమి కాగలెను మనముఖము విదాద బానిసత్వముద్ర
 ములుగనెడి, ఈసాధ్యులతో బ్రతిమలువ్యవస్థనుచు మన
 త్కాగవదానా చాటింపన ల నియున్నది. అందు
 కై పా ములగద్రవ్యమహిష్కారము మిక్కిలి యుపయోగించు
 న. ఆకాష్టానుకలిగారు చెప్పిరి.

షర్. కూర్చా రెడ్డినాయుడుగారు

నర కూర్మ పోతులకి వాయుడు గార నవరణం,
 అనుబంధము అనేపించి, బిలిమపాత్రాజ్య ప్రసక్తము
 నున్నాంకెవలసినయూ పాన్దూనుట భారతదేశమునకు తేను
 పుష్పము లాధరమునయూ నుత్త, కూర్మగారి వాదము.

ప్రారంభము ౧౦వీ, నేను నా భార్య పరియోగము
 కొనుదీసినను తరచును ఈ సామ్రాజ్య ప్రవర్తన నుండు తత్వము

కార్యములను చూచుచుండినవాడవగుటచే దీనినిగూర్చి వాయాభి
ప్రాయములను దొడ్డుపైకి కాపర్యముచేసిను తలచితిని. నేను
నరణిను, శిర్కానమూరకూడ అయ్యేమియుచున్నాను.

అధ్యక్షుడు:—ప్రస్తుతము సర్ జే. వి. రెడ్డిగారు సభర
జాత గూర్చి మాటలాడవలెననిగాని తీర్మానమును గూర్చి మాటలా
డుటకు లేదు.

గర్వ కూర్మము:— 'ఇదియొక చుట్టవలెను. ఇది నీవు ప్రత్యేకముగ నున్న వానినకలవి నేను లేకున్నాను చుట్టాను.

అక్షరములు:— 35 ము.

అంజలి ౨౪ కూర్మార్కాదు తమ భోరణిని సాగించి,
కన్యా నిర్ణయమును కూర్చును నయ నమృతి నా ప
కలె ననుసరించునను నేను ఎదిగితి తిసిపోనను. కాని ఈతీర్మా
నములను నేవిధముగ మనకు లాభము గలుగునను విషయము
జాలోచించి నిలసియున్నది. దక్షిణాఫ్రికా బొమ్మల పరిమళముం
కనులను విధింపవలెననిగా, దక్షిణాఫ్రికా పెరులను, వస్త్రపు
లను దిశిమతి కావలెనుండ నిషేధింప వలెననిగాని, ఈ దక్షి
ణాఫ్రికా చానులకీరీతమున నున్న ములనొసగు దండననిగాని ఎ
రైన నూచించిన నేను వానిగూర్చి యెంచిత గలుగుదును లేక
కాని ఈతీర్మానముగాని గమనిగాని మనయుద్దేశ్యముల నెట్లు
నెఱవేగినో తెలియకున్నది. సువరణ తీర్మానమున కన్న
అన్యాయముగ నున్నది. ఇదియేకే ఎ. తోధనము చెప్పించబడినది.
కాంటాక్టులు జరిగినవి. మీరు ప్రదర్శనమునందు పాల్గొందు
కుదరవలెను గౌరవముగ పాల్గొనును. సభ్యులూర్తిగారు, డె
తీర్మానమున కాధారముగ గా. వి. ఎన్. (కీరవాస కాన్ఫి)గారి
యొక్కయు, డాక్టరులేక బహుమారు సుప్రమాగా యొక్క
యు అభిప్రాయముల నుదహరించిరి. మిత్రులగుట జాతీయవా
దులను నేటికాలమున కోర్కెనైన యము సంబంధమున
ఏ కాభిప్రాయములై యున్నందులకు నేను సం
సింగింపుచున్నాను. భారత జేతముల నేను
సామాజ్యసమాజేతమునందు పాల్గొనుటదని డాక్టరు సుప్రమాగా
నిని కోరెను, అయిన బహిష్కరించెనా? అయినను, భారత
ప్రభుత్వమునకును మన మీపట్ల సమాజము చేయవలదా? ఈ
తీర్మానములను, మనకీ ప్రతీకారముకలుచును. సభ్యులూర్తిగారు,
డాక్టరు, బెంటు నయితము సామాజ్య సమాజేతము బహి
ష్కరింప నెంచెనని యుదాహరణముగ చెప్పిరి. బెంటుగారి
యందు నా కథికి మగు గౌరవము గలదు కాట్ల మువ్వకానికి
కొలులు, తుపాకులను కాట్లబుయ్యె యని ఆమె ఇతివరణ
సిద్ధాంతిరించి యుండలేదా.....

రంగనాథంమొదలగు గాథ:—వీధి ఒక్కచాడి చా
గ్గనాడు అచూరించుట ధర్మముగాదు. కందశ్శులు పట్టి
దనారింపవలెను.

సర్ జూరూ:—నే నేయదైక్యము అనౌపిపలేదు.
ప్రతి కారమును ప్రతి కారము మా జనునయే నేను నిరూపింప
దలచితిని.

భారతదేశపు గౌరవము చేసిన దని కొందరు సభ్యులు
అని, దేశగౌరవము మనస్సునకు నుపబంధించిన యొక విభాగమే
గాని వాదము కావలదు. మనము విద్యయందును గూర్చి మనఃపూరిత

దర్శించవలసిన గానీ మనోవికారములనుబట్టి యాలోచింపరాదు,
ఇంతటియిది మనము మనజేమనంబునున్న బాతుల నిమిత్తము
మే యెట్లుపద విధములన్నాము, మనసోపదరుగు మన యిది

అనేక రాసేయూ. దూరముగ నుంచును. జాగిని ప్రశ్నకనివా
సములలో నుంచితిమి గాని మఱిలోపాటు మనయిందలదై నుంచ
ను. అందరకును కెల్వ్యాంయం సమానప్రాతినిధ్యము లేదని కొంద
రనిరి మన కాసనసభకు అందరకును సమానప్రాతినిధ్యము గలదా?
మనామృదీయము మనామృదీయనియోజకగర్హము పక్షమునను,
క్రైస్తవులు క్రైస్తవనియోజకగర్హము పక్షమునను, యూరోపి
యనులు, అంగ్లో-వైందవులు, తమ తమ వర్గముల పక్షమునను
గదా ఈసభయందు శుభ్యముగా వున్నార! అట్లుండియు, మన
జేశమునంటే మన మీవిధముగ నుండి, ఎక్కడనో, మనజాగిని
విడేశేయులు అగౌరవించుచున్నారని మనము దొరపెట్టనేల.
మనలో మన మనేక కార్యములు గావించుచు ఇతరులను గూర్చి
చెప్పుట యాచితముగ లేదు.

అన్నిటికన్నను, చూపుచున్నది మరేయొక కారణము గలదు. మన జీవము స్వామ్యాజ్యపరమమనందు పాల్గొనుచుండుట, మన జీవపు నూడినబాధనలను, ఆతిర జీవములవాను వా గు గ చూచి, మనజన్మవులను తెప్పించుకొందురు. మన కర్తవ్యము వృద్ధి యగు నని సర్, జి. వి. రెడివా నుడు గాఢ చాపిరి.

ము త్తయ్య మొదల్యారుగారు

ఎస్. ముత్తయ్య మొకల్లాడ గారు నవరసను అక్షేపించి, తీర్మానములని యాద్యైక్యమును సవరణ మరచుచున్నది. ప్రవర్తనమునం దీరావధాని కని తీసికొనిన చోటు భారీగ నుండునని కొందఱు భయపడిరి. భారీగనుండినే మనదేశాభిప్రాయము అందదలను బాగుగ బోధ పడగలదు, అంతయు గాని ఏదో ఖచ్చితమైతి మని, ఇప్పటికి భరించిన అవయవములను పరాభవములను గాక ఇంకను భరింప నలసినదే కా? ప్రవర్తనమునందు పాల్గొంటు కలన గతి గాది లాభస్వములతో మనకు నిమిత్తము లేదు. మన యాత్మగౌరవమును చాటి పలకదా యని ముత్తయ్య మొదల్లాడ గారు అడిగి,

రామలింగా రెడ్డిగారు

కట్టమంచి రామలింగా శెట్టిగారు సువంశ వాళ్లే పిందిరి. నేను వినింతలకును (బిటిమనా, మాష్ట్ర ప్రదర్శనము కావిత నని యోత్సవాముగ పేర్కొన్నారు సర్ కే ఏ. శెట్టిగారిక్కడే యిని యూహించుచున్నాను.

సర్, రెడ్డిగారు జిమ్ యాభి, పాత మూలను నిష్క్రమణముగా
దొంగిలించుటకు సేన, సురక్షించుచున్నాడు. కాని తక్కికాచలం
రెడ్డిగారి సవరణకుంబలై రాకను మూర్తము నాకు బోధపడుట
లేదు. సవరణలోని మాకుంబ అప్పుడుగా నున్నది.

మద్రాసు ప్రభుత్వము కొంతభంగము నొసగివలసియుం
దేవత లిచ్చికావలం శెట్టిగారు మనలను భయపెట్టిరి ఆ సామ్రా
మంత్రియైనదియు, ఎదుల కైనదియు మనకు తెలుపలేదు. అయి
ననుకూలము కనులను చెప్పింపవలదని శక్తియుక్తిగారి తీర్మానము

శోరుకులేను. సత్యమూర్తి గారు చెప్పినట్లు, మనము పాటింపవలసినది శ్రేణిగాదుగాని ప్రభుత్వముగాదు. ఆశ్చర్యకరముగా తినిన మనము పాడు-భక్తిపరస్థమున పాల్గొనవలసినదేనామన విషయమునే మనము ఆలోచింపవలసియున్నది. ప్రభుత్వ

మనందు పాట్లొడుకుయో, పాట్లొనకుండుటయో గాని, మధ్యప
తననరణం ఎందుకొ? నాకు బోధపడకున్నది. అభిప్రాయములను
స్పష్టముగ చెప్పవలెను గాని, కృత్రిమసాధనమాలే, భర్మహర్ష
మును వక్షతపరముట ఎందుకు? ౫౦ కల్పా సామ్రాజ్య

నామాత్యమునందు పాల్గొని నాయు, అందువలన, ముఖ్య
సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము నందు పాల్గొనవలె నని యుగం కే, వి
రెడ్డిగారివాడును. ఒకరు పొరవడిని, జాతీయచరిత్రను పొరవడను
నినవేతా? మరయు దుష్కలములు. మనమును లేన్ననను, జనము

కెట్టెగూ, సనాంపాటి స్వామియ్యలను విడితెయ్యింప ప్రవర్తింప
 నాసింపజేసాకే మంబలమండలను వినియోగించి మంబును మరల
 కెట్టెరాదుకే మన మూలపదార్థముల ప్రదర్శనాంతరము
 బాగుగ ప్రజనుకును అవి సర్, రెడ్డిగారు ముడియకవాదమును
 చూపిరి. ఈరీతివారములు ఎనియో కంఠమునకాలనా మండి

నిజేశ్వరులకు ఎరువతి యగు మనో యొక్క ప్రియ. ఆశులక్ష్మి క్రమే
ప్రవర్తనములందు పాల్గొని నవపరిణామములకు ముగియ తోడ్పడు
చూచిని, పట్టుక, ఇదివరకు శుభ్రము చేయఁబడిను.

మా పనులకు మనము కౌశల్యస్థితిని గూర్చి యాజ్ఞాపిపడగ దని
నవ్. కట్టిగారు మరయొక విచిత్రమును వాదమును బాసిరి —
నవ్. తూర్వా:— మనము ఆజ్ఞాపిచుట యాచితము
కాదని నేను చెప్పితిని.

రావలింగారెడ్డిగారు:— అట్లుంటే, మనము కన్యా
 క్షయమునుగూర్చి మాటలాడకా దతి అయిన అభిప్రాయము
 కావోలు.

బలవంతులను తటస్థులు విజయముగాఁ జిరనిద్రాపతులను
బృతాచునుగాఁ జెప్పిరి. (కరితాకథ్యము.)

సంయుక్తరాష్ట్రముల శాసనసభ

ఎన్నికల వివరములు

మహాభ్యుదయకరము - వారణాసి - బాబూ బామోదర బాబుగారు (స్వరాజ్య); ఆ.హా.బా.బా. (గ్రామములు - ప్రసాద బాబుగారు (స్వరాజ్య), వర్ధమాన - రామబహదర రామభద్ర భాగ్యగారు, పోటీదారుడు స్వరాజ్యపక్షము ధామారు ముఖంసింగుగారు వీరపోయిన కాన్పూరు గ్రామములు - పండిత బి.భద్రద్రప్రసాద తెవారిగారు (భూస్వామి) వీరికి పోటీ దారుడు స్వరాజ్యపక్షము శేఖర రామప్రసాద దూబుగా రోడిపోయిరి. హమీర్పూరు - ధామారు వారప్రసాద సింగుగారు (స్వరాజ్య) గోండ్వాను గ్రామములు - సాహెబ్దాస్ త్రాప నారాయణ సింగుగారు, హమీర్పూరు గ్రామములు - రాజా శ్రీ కృష్ణదత్తు దూబుగారు, ప్రతాపఘర్ - రామచంద్ర శంకర దయాలుగారు (స్వరాజ్య), సోహాన పూర్వా గ్రామములు - ధామారు సాధుసింగుగారు (స్వరాజ్య), అగ్రాశట్టణములు - పండిత గోదసాహి కిర్కూరు (స్వరాజ్య), అగ్రా మిరతు అలిఖరు మహమ్మదీయ ఓటరులు - మహమ్మదు యస్సాం షాహిగారు, పోటీ దారుడు స్వరాజ్యపక్షము నయ్యూరు అలిఖగారు వీరపోయిరి, గోండ్వా - బి. సిద్ధేశ్వరీ ప్రసాదు గారు (స్వరాజ్య) మిరతు బి.బి.బాబుమహమ్మదీయతర గ్రామములు - చాదరీ శివరాజ సింగుగారు, (జమీందారు), మిరతు ఉత్తర మహమ్మదీయతర గ్రామములు - చాదరీ శివరాజసింగుగారు (జమీందారు), బాందా గ్రామములు - ధామారు కృష్ణచంద్రసింగుగారు (స్వరాజ్య), ఎటావా గ్రామములు - రాజా దత్తప్రసాదసింగుగారు - (జమీందారు), ముఖ్యపక్షము మహమ్మదీయతరులు - రాజా జగదీశ ప్రసాదసాహెబుగారు (జమీందారు), ధేరూను - ధామారు మంజీ కిసింగు రథోరుగారు (స్వరాజ్య), గార్వాలు - ముహమ్మదీ సింగుగారు (స్వరాజ్య), మహారాష్ట్ర మహమ్మదీయము - ఎ. నహబుద్దీన్ (ప్రభుత్వపక్షమువాది) గాల్లెన్నుకొనబడిరి. (అ. వె.)

సి. వై. చింతామణిగారు

ఎన్నుకొనబడుదురను సమ్మతము లేదు

సి. వై. చింతామణిగారి పోటీదాతలకు పండిత కృష్ణ శాంతిమూల్య (స్వరాజ్య) గాల్లెన్నుకొనబడుట నిష్కర్తము. చింతామణిగారి పోటీదారులకు స్వరాజ్యపక్షమువారు తెలుపుచున్నార. ఎటులైనను చింతామణిగారు నెగ్గున పడక యెన్నుకొనబడినట్లు ప్రకటించి తెలియచెప్పిరి. (అ. వె.)

మరికొన్ని ఎన్నికల ఫలితములు

బారాబాసి - రాయరాజేంద్రబాబుగారు, రాయచోటి - డాక్టరు జయకర ఆచార్యుగారు (స్వరాజ్య), సీతాపూరు - ఖజుర రాజేంద్ర సింగుగారు (స్వరాజ్య), సీతాపూరు ముస్లిం - ఖజురబీబు అక్రమపుగారు (స్వరాజ్య), బియట్ - ముఖం సింగుగారు (స్వరాజ్య), సుల్తానపూరు - మహ్మదు సురేంద్ర ప్రతాప సాహెబుగారు (జమీందారు), ఫల్లేపూరు - పాల్వూరుగారు (స్వరాజ్య), అగ్రా - అంబాప్ర సాదుగారు (మిలిటరీవారికి సారాయప్రసాదు జోత నాగారు వీరపోయెను), ఎటా - రాజా న్యూపాసింగుగారు, పూర్వపూరు ముస్లిం - డాక్టరు జయదీప్తిగారు (అలిఖరు కళా చాల), పర్వపు బులందమహల్ - బాబూ బాబూరజుగారు, తూర్పు బులందమహల్ - నానక చంద్రుగారు, బస్తీ ముస్లిం - బి.బి.కాంకాగారు, బస్తీ - హామూరు ప్రసాదసింగుగారు (స్వరాజ్యపక్షము వీరపోయెను), మహారాష్ట్ర - కె.ప. వెంటు చాదరీ బి.బి.సింగుగారు (స్వరాజ్యపక్షము వీరపోయెను), పూర్వపూరు - వీరనారాయణరాయగారు, బి.రై - పండిత బి.బి.బాబు పాడిగారు (స్వరాజ్య), బాస్తి - భార్గవగారు (స్వరాజ్య), ధేరూను ముస్లిం - బి.బి. హమీదుఖానుగారు, మురాదపూరు - బి. భాగవతిసాహెబుగారు (స్వరాజ్య), ఉత్తర మురాదపూరు ముస్లిం - డాక్టరు మధు అహ మధుఖానుగారు (స్వరాజ్య), బిజనూరు - సేమి నారాయణగారు (స్వరాజ్య), బుడూన - చాదరీ బాబుసింగుగారు (స్వరాజ్య), అలహాబాదు ముస్లిం - బహుదర హమీదుగారు (స్వరాజ్య) ఖేరీగ్రామములు - శుభాక్షు బి.బి.బాబుగారు, ఖేరీకట్టణ ములు - ధామారు మోహిసింగుగారు (స్వరాజ్య), ఖేరీ ముస్లిం - ఖానుబహదరు మంజీ మన బాబు బి.బి.ఖానుగారు, ఖేరీ సోజ

వారుణాసిగరమునఖిలాఫతుసభ

11 వ తేదీతో ముగిసినది

కానీగరమున జరిగిన ఖిలాఫతుసభ నిష్పాదించుకొనుటతో ముగిసినది. అలిఖరుబాబుగారు మహమ్మదీయవిశ్వవిద్యాలయమునకు ధనసహాయము చేయుటలెనిపిరి. అకాలీల ఉద్యమము నామోదించుచు వారి సభిసందించుచు తీర్మానములు చేయబడినవి విశ్వవిద్య మత్స్యసభను బోధించుచు మాలానా మున్నేను అహమదు (జేకబంధు) గా రహస్యనిందిరి.

దేశబంధు దాసుగారు

వంగరాష్ట్రము గవర్నరుతో సంభాషించిరి ఈనెల 11 వ తేదీన కలకత్తాగరమున దేశబంధు చిత్ర కంబనదాసుగారు బి.బి.స్వరగంటునేపు గవర్నరుతో మాట్లాడిరి ఖిలాఫతుసభ (అ. వె.)

అకాలీనాయకుల కేసు

12 వ తేదీన విచారణ జరుగలేదు ఈ కేసు విచారణచేయుచున్న జే.పి. ఆర్.స్టేషన్ గారి కేంద్రీకై నైలాకోటలో మిక్కిలి జబ్బుగానున్నదని రిపోర్టర్ వచ్చిందను ఆయన నైలాకోటకు వెళ్లుటకు 12 వ తేదీన విచారణ జరుగలేదు. మరల 17 వ తేదీవరకు విచారణజరుగదు. (అ. వె.)

విశాఖపట్టణము తుపాను

రంగూనులో సహాయనిధి రంగూనుగరమునందలి ఆంధ్రదేశపు మహమ్మదీయ విశాఖపట్టణము తుపానునకు సహాయనిధి ధనసహాయము చేయుటకు నిధిసేర్పరచుచున్నారు. రంగూను తెలుగుపత్రిక వారును నిధి సేర్పరచిరి. ఇ. తమకు 5000 రూపాయలు చేరినది. (అ. వె.)

బొంబాయి కార్పొరేషన్

బొంబాయి, డిసెంబరు 11:- 4 కోట్ల 85 లక్షల రూపాయల కొత్త అప్పుకొరకు ప్రభుత్వమునాని ఉత్తమ యిక్ష్మమరి అనుగతలెను తీర్మానమునకు బొంబాయి కార్పొరేషన్ వారు అనుమతించిరి.

హామూరు ముస్లిం - బహుద్రదీప్తిగారు (స్వరాజ్య) వారణాసి గ్రామములు - బి. యజ్ఞ శారాయణ ఉపాధ్యాయగారు (స్వరాజ్య), బాస్తి-భర్తూ (స్వరాజ్య) గార్లు ఎన్నుకొనబడిరి. నిన్నటి రిపోర్టర్లలో తెలుపబడినవలె చంద్రును ఎన్నుకొనబడిరి రూఢీవార్త తెలిసినది.

చింతామణిగారు

చింతామణిగారి విషయమున బిజనూరునుండి ఇంకను రూఢీ వార్తరాలేదు. అన్నీ యిండి వెండిలు క్రికానంపాదకుడు గంగయ్యగారు (స్వరాజ్య) భారతశాసనసభ కన్నుకొన బడిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారి సంగతి అధికముగా నేయుండును. (అ. వె.)

సంయుక్తరాష్ట్రముల శాసనసభ సమావేశము జరిగిన నెల 7 వ తేదీన రిప్రీయశాసనసభ కొత్త సభ్యుల మొదటి సమావేశము జరుగును. అనాడు వారుపమాణములను చేపడరు. (అ. వె.)

మధ్యరాష్ట్రముల మంత్రులు

ఎన్నికలఫలితము తెలుసరకును మంత్రులు రాజీనామా ని య్యగూడ దను నియమముననుసరించి యిప్పటిరకును అధికారమును వహించుచున్న విద్యుత్తాభామంత్రీ రావుబహదరు ఎస్. కెల్కర్ గారు రాజీనామా నీతిగా గవర్నరు అంగీకరించెను.

రాష్ట్రీయ శాసనసభ

రాష్ట్రీయ శాసనసభకు నిలదినవారితో నామూరు పీఠరు కృష్ణరావు పాండరూరైద్య (స్వరాజ్య) గారికి 1056 ఓట్లును రావుబహదరు మాధవరావు జేకబాడి (మితవాది) గారికి 821 ఓట్లును వచ్చినది వైద్యగాల్లెన్నుకొనబడిరి. ఇంత వరకు స్వరాజ్యపక్షమువారు 15 గురుకు మితవాది యొరుకు ఎన్నుకొనబడిరి. తక్కిన ఫలితములు 18 వ తేదీన ప్రకటింపబడును.

38 వ దేశీయ మహాజనసభ

కాకినాడ సమావేశము

ఆఖిలభారత ఖద్దరు చేతిపనుల ప్రదర్శనము ఈ మాసాంతమున జరుగబోవు దేశీయమహాజనసభతో

పాటు ఆఖిలభారత ఖద్దరు, చేతిపనుల ప్రదర్శనమునూడ జరుగు నని యెల్ల అను దెలిసిన విషయమే. భారతదేశమున దాతలను తయారయ్యిడి కస్తువులలో మిగుల నుండరము. నవియు నాకా మైనవియు నగు సనేకవిధ కస్తువు లిందు ప్రదర్శించబడును. వివిధ రాష్ట్రములలో కంఠేమిత్రత్రిముఖ ఆయా రాష్ట్రములలో అభిం చెడు రంగుకస్తువులనుగూడ ప్రదర్శనమునకు దురుంబడును. నూలు, నూలుబట్టలు, అద్దమునేసిన వస్త్రములు, చిత్రినగిత్రిములైన అంచులుగల బట్టలు పట్టుబట్టలు, తొన్నిట్టలు, తివాచీలు మొదలగువి (ప్రదర్శింపబడును. ఉత్తమములకు దంకపుటలును చెక్క దపుటలును, లోహసాముగలు తోటకస్తువులు, బొమ్మలు, పేషెసామానులు, నుండరమును చాపలు, అద్దపుటలు మొదలగు చేతితో చేసిన కస్తువులు చూపబడును. ఇంతియగాక ప్రతి నుండి గింజలతియట మొదలగు వస్త్రములు నేయులరకును గల పనులన్నియును ముంజి అంచులు కట్టుట, మగ్గమునై నచ్చుకొను నీరీలునాయుట, అద్దములునేయుట, తొక్కియని విలువబడు నొకరిపు మాదినుండి వస్త్రములను తయారుచేయుట, ఉన్న బట్టలను తయారుచేయుట, పట్టుపురుగులను మెయిలు, పురుగుల నుండి కట్టుదారలు తీయుట, పట్టునేరు మున్నగు పనులు ప్రదర్శింపబడును.

ప్రదర్శనమున కంపబడిడి కస్తువులలో శ్రేష్ఠకస్తువులైన వానికీ ప్రత్యేకమైనవి, బహుమానవరకములును, ప్రమాణత్రయములును ఇవ్వబడును. ప్రదర్శనము లేరు న బడియుండువారములలో భారతదేశమునందలి నిపుణులగు నూలు నడుకువారు పోటీకీర్తి జరుగును. ఈ పరీక్షయందు క్రమము మూలగ జయమందినవారికి నుకర్తవరకములొనగబడును. ద్వితీయ స్థాన మాక్రమించినవారిను బహుమానవరకమును బడయగలరు. ముఖ్యము ప్రదర్శనావకములను నిర్ణయపడిన క్రమబద్ధములలో సనేకకములలోను కస్తువులు అమృతమును.

ప్రదర్శనమును జూరకముగ నిర్వహించు విశేషకాఫ్యుత అధ్యులయొద్దనుండి ఆంధ్రదేశమున మిగుల నిపుణులతో నూలు నడుకగలవారు పోటీకీర్తిను దరఖాస్తుచేసి తమయొక్కయొ ఆంధ్రదేశము యొక్కయ నాస్త్రపుణ్యమును, పరిశ్రమాభివృద్ధి కనబరచి ఖ్యాతిగాంచవలసియున్నది.

జతీయ శాంధ్యదేశమున తయారుగు పలువిధములగు ఖద్దరువస్త్రములను సున్నవస్త్రములు, అంచుబట్టలు, మహాసారిములకు కంఠేట్టలు, రమ్యములగు అద్దపుట్టలు మొదలగు వానినెల్ల నేడు ప్రతిగ్రామమునను తయారుండువానితో నుత్తమము వానిని ఆంధ్రసోదరు లెల్లలు ప్రదర్శనమున కంకి తిమ కళాకళలమును ఆఖిలభారత దేశమునకు వెల్లడింపవల యును.

శస్త్రములేగాక ఆంధ్రదేశమున వ్యాప్తిజుండున్న యనే కములకు చేతిపనులనుగూడ నేడు అధ్యులు భారతమహాపురుషులయందు బ్రదర్శించి కీర్తింపవలెను. ప్రదేశముననున్న చెక్క దము పనులును, దంకపుటలును, గోహసామగ్రియు నుండరము లగు చాపలు పేషెసామానులు మొదలగు చేతిపనులనెల్ల ఆఖిల భారత ఖద్దరు చేతిపనుల ప్రదర్శనమునకంపి ఆంధ్రప్రదేశమునకు కేర విఖ్యాతము చేయవలయును.

దేశాభిమానులని సోదరులెల్లలును ఆంధ్రదేశమున మూల మూలల దాగియున్న చేతిపనులకు ప్రకటించి యుద్ధరిండుటకు తగినసమయ మిదియే కాంగ్రెసుమహాసభ ఆంధ్రదేశమున జరు గుట కిదియే ప్రథమపర్యాయము. ఆఖిలభారత ఖద్దరు చేతిపనుల ప్రదర్శనమును ఆంధ్రదేశమున జరుగుట కిదియే ప్రథమము. ఇట్టి తగినమును ఆంధ్రులు ఉత్తేజపక నూలునడుకుట మొదలగు పోటీకీర్తిలకు నిర్వియు, దేశమందలి వివిధ నాస్త్రకీర్తిలకును వస్త్రములను, కస్తువులను ప్రదర్శించియు, ఆంధ్రదేశము యొక్కయ ఆఖిలభారత దేశముయొక్కయును కీర్తిని కాపాడిదరు గాక!

దేశ రాజు సత్య సుబ్రహ్మణ్యము, కార్యద్య ప్రదర్శనోపసభ 3, కాకినాడ 10-12-28.

తాతా ఇనుము ఉర్కుకంపెని

కలకత్తా, డిసెంబరు 11:- టాపుబోర్డువారియందుకు కంపెని మేనేజిమెంటు విషయము జరిగినవిషయములకు తాతాయన మ ఉర్కుకంపెని వారు ఒక కంఠేమును ఇచ్చిరి. అందులో హిందూదేశములో ఉర్కుప్రకారము వారకంపెని మొదటిదని యు, అందువలన సమర్థులైనవారిని ఏర్పరచుకొనవలసి వచ్చినదని యను చెప్పిరి. (అ. వె.)

ఈ నల ర వ డేదీపి శ్రీ మూల వేమూరి లక్ష్మీపురింప
రావు పంతులుగారు యిచ్చుట వెలసిన విన భారత కర్తవ్యనిలయ
మాను యిక్ష్మానాటక వచ్చిరి. దైవక్షరణా ముఖ్యముగా ర గు
వేతగాం ప్రసంగవలెననిది. ఈనర్తనాపు ఎచ్చి కలహానాడ యి
రితిగ ఎన్నుకొనవలెనను గావున మరల బహుజననపు జరిపి వే
గాగడను ముఖ్యముగ ర గురిపి ఎన్నుకొనవలసి యుండు; నియ
మంకా మరొక నియమమును నిచ్చియుండెడిది.

ప్రతిపక్షముననుండి ప్రశ్నలు :-

ప్రశ్న :- శ్రీ సీతారామకృష్ణదేవరాయల మొసూరు.

మ.రాసు.భాంధి:- 881 తంబుకెట్టివిధి, మ.రాసు ముఖ్యమునింపు. (రాంధి అప్పనునుడి కొమ్మములు వి. పి. గా తంపవడవు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము ప్రతిపాపులోదొరకును

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డీపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

ది మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మాసి, (లిమిటెడ్)

మద్రాసు, మాంటూరోడ్డు నందును మొదట టాకర్ ఆంధ్ర నవ్య వారి భవనమునకు ప్రక్కనయుండు పెం 2/4 రు
భవనమున మా ఫ్రాంచి ఏర్పాటు చేయబడినదియు, మా మేనేజరు డ్రైక్లరును, ప్రధాన వైద్యులు నగు ఆయుర్వేది
వండిత దా. ఎన్. వి. శ్రీరామచార్యులు, పి. హెచ్. డి. ఎన్. సి. గారు, ప్రతిదినము, ఆదివారము, సెలవుదినము
లందు మాడె ఈ డిగ్రీ తలెబడిన కాలముందు రోగులకు పరిశీలింపి, వారికి కలహా నొసంగదని మేము ఇందు
మూలముగా ఎల్లరకును తెలియ జేయుచున్నాము.

ఫ్రాంచి ఆఫీసు, 2/4 మాంటూ రోడ్డు, మద్రాసు, హెడ్ ఆఫీసు, 44 గోవిందప్ప శాయక వీధి, చార్లెటన్, మద్రాసు	} ఉదయము 7 గంటలనుండి 10 గంటల వరకు సాయంత్రము 4 గంటలనుండి రాత్రి 7 గంటల వరకు పూలు 10-30 గంటలనుండి, సాయంత్రము 3-50 గంటలవరకు.
---	---

వెంట్రుకలే అందము? రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు ముప్పెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుదు.
ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడై పోవును.
అంతవరకు రానీయవద్దు

నేడే
కమినీయానూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కెట్టి రోగమున్నను, రోగ మంద్యమున్నను, యిది దివ్యమధనము
వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గరుకు గాని యుండదు
మీ వెంట్రుకలు మరల యొక్కటి మెత్తదనమును గల్గి కట్టుకలె నుండి మెర
యె మందును.

"Everybody's favourite
Toilets, Kamini Oil,
& Otto Dillabhar, Sold
everywhere."

ఈ రోజుననే దీనిని పరిశీలించి చూడుము
వెంట్రుకలు యెట్లు కృత్రిమమునో కనిపెట్టుదు
కమినీయా కలహానెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయును.
మొదటి 1-కి ర్పు మాసము, 2. పి. చార్లెటన్ ప్రత్యేకము.
అన్ని వోల్టేజీలకు ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సుఖానంద ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

బ్లటో డిల్ బహారు"కు వ్రాయుము.

ఈ క్రింద వేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

కొన్ని బుడ్డి 15 రు. మా. 10.00 దాను బుడ్డి 15 రు. మా. 10.00 దాను బుడ్డి 15 రు. మా. 10.00	} కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును ఇది మృదు అమృతాంజనమునకు, నరకు అమృతాంజనమునకు దా దొరుకును. లేకున్న,
--	--

మీ యేజెంట్లు: **అయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,**
155 బహ్మముకీడు, బొంబాయి.

కావలెను

ప్రతి చోట మా క్యాండెల్లను విక్ర
యించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను మిక్కిలి లా
భకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు వంపిన
శ్రమరతులు తెలుకబడును.

Rajvaid Sri Hamandasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

గొప్ప లెక్క! జాతీయ రత్నము క్యాండెల్లు!!

జ్యోతి క్రితము ఇట్టి తేదీ వేళ మున్నగునది లేదు
1) రఫలి-మాలను క్యాండెల్లు రీడింగుతో సహా యెన్ని శంక
గములైనా జ్యోతి ముక్కు సహా మా ఆగ్నేయ
మరలు గాని, సీ సీ నూరు, ధ మా సంతానము, ఆయు
ర రోగములు మున్నగు వ్యాధిభావములతో మీ మీ వాత
ములను మీరే వ్రాసికోవలెను. ఇది యింటి జ్యోతి ముక్కు.
దీనివలె 2-0-0, నెలకు ఒకటి గా రోజు వారికి 1-0-0 మాత్రము.

(164) గ్రేటు యిండియన్ జ్యోతి మాలయము,
భిల్వం, విశాఖపట్నం జిల్లా

పేరుపొందిన అన్నిరకములు

నెప్పును పాన్ టెన్ కలములకు

గోదావరి జిల్లాకు మాకు సోల్ ఏజెన్సీని యింగీతు నైతి
అందు మోటారు యంపొర్టింగు అందు కంపెనీ వారి ద్వారా
వ్నారు. కాన టోకుగాను చిల్లరగాను కొనదలచిన వర్తము
యెరరులు మాకు వ్రాసిన యింతవరకును తెలుపబడును.

ఇంకా మాగడ్ల బ్లాకుబర్ల స్వాను వాడకుమెన్
షిట్టలు లాంపులు, సబ్బులు, హాకీ నవీపములు శంకురూటు
బ్యాటు కన్ రా షేషరీ సామానులు, సరసమైన ధరలకు విక్ర
యించుచున్నాము.

వై. కమ్మనూరి, అందునన్ను
జనరల్ కర్తవ్యము, 8/18 మెయిన్ రోడ్డు, రాజమండ్రి,
ఫ్రాంచి కొత్తపేట, రాజ్ కలాలా గా.

చాకులు-తాళములు

మం కలి కత్తులు.
అంధ్రసోదరులచే జేయబడినది. తెలుగునది.
తెలుగు ధరల క్యాటలాగుకు వ్రాయుము.
వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టెన్ అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
8081 పెద్దాపురం. (గోదావరి జిల్లా)
తెలిగ్రాఫిక్ అడ్రెసు: "ఇండి నీస్" పెద్దాపురం